ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA V CELJU

»Zasavski tednik« je glasilo SZDL občinskih odborov SZDL Trbovlje, Hrastnik, Zagorje in Litija – Urejuje uredniški odbor – Odgovorni urednik Stane Suštar – Naslov: Uredništvo in uprava »Zasavskega tednika«, Trbovlje, Trg revolucije 28 – Telefon 80-191 – Račun pri Komunalni banki Trbovlje 600-714-1-146 – List izhaja vsako sredo – Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din, mesečna 40 din – Cena izvoda v kolportaži 10 din – Tiska: Tiskarna Časopisnega podjetja »DELO« v Ljubljani – Rokopisi morajo biti v uredništvu najkasneje vsak ponedeljek zjutraj – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Zasavski TEDNIK

Štev. 26. TRBOVLJE, 22. junija 1960 Cena 10 din Leto XIII

Priznanje Steklarni Hrastnik

V okviru II. mednarodnega sejma obrti, ki je bil prejšnji teden zaključen v Beogradu, je posebna strokovna žirija pregledala 2.500 eksponatov na razstavi »Uporabna umetnost v gospodarstvu in vsakdanjem življenju«. Žirija je podelila razstavljavcem 50 zlatih, 42 srebrnih in 9 bronastih odlikovanj ter 8 diplom. Med podjetji, ki so razstavljala v Beogradu, je dobila odlikovanje tudi STEKLARNA HRASTNIK, ki je razstavila svoje izdelke. Steklarna Hrastnik je dobila za svoje nove vrste stekla in nove izdelke 4 zlata in 1 srebrno odlikovanje. — Čestitamo!

MOTIV Z GRADU GAMBERK

Z OBČINSKE POKONGRESNE KONFERENCE SZDL V ZAGORJU

Za uresničevanje napotkov V. kongresa Socialistične zveze

V nedeljo dopoldne je bila v veliki dvorani novega Delavskega doma v Zagorju ob Savi pokongresna konferenca organizacije SZDL zagorske občine, ki so se je razen delegatov udeležili tudi: France KIMOVEC-Žiga, sekretar Glavnega odbora SZDL Slovenije; Jože KLADIVAR-Leon, poslanec republiškega zbora Ljudske skupščine LRS; Janez PIRNAT, član predsedstva Okrajnega odbora SZDL Ljubljana, Ivo TAVČAR, delegat Zagorja na V. kongresu SZDLJ; Rudi BREGAR, član CK ZKS in sekretar ObK ZKS Zagorje; Rado TAUFER, predsednik občinskega ljudskega odbora Zagorje ob Savi in predsednik občinskega odbora SZDL Litija.

O nalogah organizacij Socialistične zveze delovnega ljudstva v zagorski občini v obdobju po V. kongresu SZDLJ je poročal predsednik občinskega odbora SZDL Zagorje ob Savi, Milan **Vidic**. Poudaril je, da je treba v prihodnjem obdobju posvetiti več skrbi delovnim kolektivom in njihovim nalogam in vzporedno s tem skrbeti za krepitev materialne osnove komune, krepiti sistem samoupravnih organov v komuni (še posebej glede na prenos pristojnosti z okrajnih na občinske ljudske odbore in z občinskih ljudskih odborov na organe samouprave), itd.

Ena izmed značilnosti razvoja komunalnega sistema je tudi težnja za nadaljnji razvoj gospodarstva. To prizadevanje se kaže tudi v Zagorju, kjer so si letošnje leto z družbenim načrtom zastavili znatno večje proizvodne naloge gospodarskih organizacij kakor v zadnjih letih. Razen tega, da se je v letošnjem letu znatno povečala proizvodnja v vseh gospodarskeh organizacijah v zagorski občini in da obstajajo še vedno določene notranje rezerve, ki bi jih lahko izkoristili za še znatnejše povečanje proizvodnje. Nekatere gospodarske organizacije že pripravljajo petletne perspektivne načrte gospodarskega razvoja; tako ima ta načrt že izdelan zagorski rudnik rjavega premoga, enako tovarna konfekcije, perila in pletenin »Sava« itd. Razumljivo je, da pa obstajajo v zagorski občini tudi možnosti za razvoj novih gospodarskih vej, katero vprašanje bo treba še proučiti.

Vzporedno s povečanjem proizvodnje v zagorskih gospodarskih organizacijah pa se poraja vprašanje dviganja storilnosti dela, s tem v zvezi pa tudi nagrajevanje po učinku. Dejstvo je, da v zagorskih gospodarskih organizacijah že 85 odstotkov vseh zaposlenih nagrajujejo po učinku, žal pa se je ta oblika nagrajevanja zadaj ustalila samo v industriji, medtem ko v obrti še ne. V ilustracijo naj navedemo, da na primer v zagorskem avtoprevozniškem podjetju »Avtoprevoz« odklanjajo ta in druge izpopolnjene načine nagrajevanja. Zdi se nam, da v tej gospodarski organizaciji ne vidijo prednosti novega načina nagrajevanja, ki se je afirmiral že tudi v Zagorju. Gradbeno podjetje Zagorje na primer nagrajuje v celoti vse zaposlene po učinku, v rudniku rjavega premoga bodo s 1. julijem prešli na obračun po ekonomskih enotah, tako nagrajevanje imajo že v Lesno-predelovalnem podjetju, medtem ko se v Podjetju keramike in elektroporcelana na Izlakah na to že pripravljajo.

Posebno skrb bo potrebno v prihodnjem obdobju posvetiti tudi gospodarskim in negospodarskim investicijam. Letošnje leto gospodarske investicije ne potekajo ravno po predvidenem programu, vendar vse kaže, da bodo vsa sredstva porabljena in da bodo investicijska vlaganja končana. Slabše pa je pri negospodarskih investicijah. Želja in potreb je precej ter je razumljivo, da zato ni bilo mogoče vsem ustreči. Sedaj pa, ko so sredstva za nekatere negospodarske investicije predvidena v proračunu in družbenem planu občine, pa se žal ugotavlja, da ni načrtov, investicijskih programov in še nekaterih drugih potrebnih stvari. Kaže, da tako ne bo mogoče letos izkoristiti vseh sredstev, ki so bila namenjena za negospodarske investicije. Zato bo nujno, da se v bodoče pripravi za vsako investicijsko vlaganje predhodno vse potrebno in da se šele potem zagotovijo sredstva, ko bo jasno, da jih bo mogoče izkoristiti.

Razglabljati pa bo treba ob tako hitrem razvoju gospodarstva tudi o tem, kako razviti in okrepiti celoten mehanizem družbene samouprave. Statistike kažejo, da sodeluje v organih samouprave vsak 7 občan. To bi bilo zadovoljivo, toda treba je upoštevati, da imajo določeni tovariši še vedno po 3 do 4 in tudi več družbenih funkcij in da bo tako v prihodnje stalna skrb organizacije Socialistične zveze delovnega ljudstva v občini — vzgajati ljudi za prevzem družbenih nalog in stalno širiti krog ljudi, ki bodo sodelovali v organih družbenega mehanizma. Posebno skrb pa bo posvetiti tudi razvoju in delu delavskih samoupravnih organov, pri katerih ponekod še vedno naletimo na ozkost in zaprtost vase.

V razpravi je na pokongresni konferenci organizacije Socialistične zveze delovnih ljudi zagorske občine med drugimi sodeloval tudi sekretar Glavnega odbora SZDL Slovenije, tovariš France Kimovec - Žiga. V svoji razpravi se je ustavil predvsem pri nalogah organizacije Socialistične zveze v prihodnjem obdobju, zlasti še pri ustanavljanju sekcij pri krajevnih organizacijah SZDL, poudaril pa je, da je potrebno, da se krajevnim organizacijam SZDL zagotove primerni prostori za delo, ki jih je urediti tako, da bodo ustrezali potrebam ljudi.

Pokongresna konferenca je tudi sklenila, da se izvršijo nekatere teritorialne spremembe v organizacijah SZDL tako, da bo v prihodnje na področju zagorske občine 13 krajevnih organizacij SZDL, in sicer tako, da se bodo meje krajevnih organizacij SZDL v prihodnje skladale z mejami stanovanjskih skupnosti v središču občine, v okolici pa z mejami krajevnih odborov.

Skrbno pripravljeno poročilo, bogata razprava na konferenci in obsežen program dela zagotavljajo, da bo delo organizacije Socialistične zveze v zagorski občini tudi v prihodnje tako uspešno, kakor je bilo doslej. **(ma)**

7 dni po svetu

MADAGASKAR IN MALI NEODVISNA

Francoski senat je prejšnji teden ratificiral sporazum, po katerem postaneta Madagaskar in federacija Mali neodvisna. Federacija Mali je sestavljena iz sudanske republike in Senegala. Obe državi bosta državi francoske skupnosti s popolnoma neodvisnim položajem.

GENERALNA SKUPŠČINA — 20. SEPTEMBRA

O najnovejšem sovjetskem predlogu o razorožitvi je generalni sekretar OZN Hammarskjoeld izjavil, da je predlog napredek, ki ga vsi pozdravljajo. Izjavil je hkrati, da bo zasedanje Generalne skupščine OZN predvideno 20. septembra t. l.

ODLOŽEN PROCES PROTI DŽAMILI BUPAŠ

Obravnavo proti 22-letni Alžirki Džamili Bupaši, obtoženi poskusnega atentata, so odložili za nedoločen čas.

Stalno vojaško sodišče v Alžiru, pred katerega je bila postavljena mlada alžirska obtoženka, je sklenilo obravnavo preložiti, dokler ne bo preiskava, ki se je pričela dodatno, končana. Ponovno preiskavo je zahteval vladni komisar. — Že drugič je bila odložena sodna obravnava proti pogumni Alžirki Džamili Bupaši, ki so ji — kakor pišejo številni francoski listi — z mučenjem izsilili priznanje.

GRANATE NA KVEMOJ

V zvezi s protestom proti obisku predsednika ZDA Eisenhowerja na Tajvanu poročajo iz Dučoa, da je kitajska artilerija na fukienski fronti kar naprej obstreljevala v dneh okrog 18. junija veliki in mali Kvemoj. Tatan in Ertan. Topništvo na fukienski fronti je v dveh dneh izstrelilo na obrežne otoke Kvemoja 86.000 granat.

NAPETO STANJE NA JAPONSKEM

Na Japonskem so demonstracije za demonstracijo proti ratifikaciji ameriško-japonskega pakta, ki je bil podpisan 18. junija t. l. Prebivalci Tokia se zbirajo pred parlamentom, da bi podpisali peticijo proti vladi premiera Kišija in ratifikaciji ameriško-japonskega pakta. Tudi poslanci Kišijeve stranke zahtevajo odstop vlade in nove parlamentarne volitve, preden bo pakt dokončno razveljavljen.

NAJVEČJE LETALIŠČE V AVSTRIJI

Na Dunaju so prejšnji teden odprli največje avstrijsko letališče v Schwechatu pri Dunaju, ki so ga začeli graditi 1957. leta.

HRUŠČEV OBIŠČE KUBO

Šef ekonomske delegacije Kube Kirnens je izjavil v Moskvi, da je sovjetski premier Hruščev sprejel povabilo Fidela Castra za obisk na Kubi. Datum obiska še ni določen, menijo pa, da bi ta obisk lahko bil 26. julija, ko bo Kuba obhajala svoj narodni praznik.

VREME

ZA ČAS OD 23. JUNIJA DO 3. JULIJA:

Približno do 26. junija nestalno s pogostimi nevihtnimi padavinami, pozneje tudi občutna ohladitev. — Nekako od 27. junija dalje pretežno jasno in kasneje močna vročina. Obenem z vročino znopoldne pogoste krajevne nevihte.

Dr. V. M.

TUDI V TRBOVLJAH POKONGRESNA KONFERENCA OBČINSKE SZDL

Za konkretne naloge

V soboto, 18. junija, je bila v Trbovljah občinska pokongresna konferenca SZDL, ki je obravnavala konkretne naloge Socialistične zveze v občini na podlagi bogatega gradiva V. kongresa SZDL Jugoslavije.

Poročilo predsednika občinskega odbora SZDL tov. Slavka Borštnarja je nanizalo vrsto odgovornih ter perečih konkretnih nalog organizacije Socialistične zveze v občini po kongresu v Beogradu, in to od gospodarskih do izobraževalnih. Obrazložilo je pomen kongresa ne le za samo organizacijo, marveč tudi za nadaljnji razvoj našega gospodarstva, poglabljanje naše socialistične demokracije, delo naših organov oblasti, ter svetlilo mednarodni politični položaj.

Organizacijsko poročilo je pa predvsem analiziralo organizacijske probleme ter prilagoditev organizacij SZDL na terenu sklepom in statutu organizacije, sprejetem na petem kongresu, o čemer smo pisali že v prejšnji številki.

Razprava je premalo obravnavala prav ta vprašanja. Več pa je dala poudarka splošni afirmaciji Socialistične zveze na vseh področjih družbenega življenja v komuni. Konkretna je bila v določeni meri pri naštevanju gospodarsko-političnih nalog. Opozorila je na polno zavzemanje organizacije pri nadaljnjem poglabljanju našega delavskega in družbenega samoupravljanja. Na tem področju je bil dan poudarek na večjo uveljavitev delovnega kolektiva v gospodarski organizaciji kot nosilca upravljanja.

Pri obravnavi gospodarskih vprašanj je pa predvsem stekla beseda o investicijski politiki, na potrebo po večjem angažiranju lastnih sredstev v obratna sredstva, tako da naj kolektivi v večji meri uporabljajo lastna sredstva, manj se pa oslanjajo na kreditno politiko. Našteta je bila vrsta nalog, ki stoje pred komuno in Socialistično zvezo glede izdelave perspektivnega petletnega gospodarskega načrta. Ponovno je bilo poudarjeno, da bo možno ustvariti le toliko, kolikor bo imela komuna na razpolago sredstev. Vprašanje razpoložljive delovne sile, predvsem pa ženske, postavlja v kraju v ospredje izgradnjo posebnega gospodarskega objekta, ki bo omogočil zlasti zaposliti žensko delovno silo, o čemer je zbor proizvajalcev razpravljal na seji zbora proizvajalcev pretekli teden.

Posebno plodna je bila razprava predsednika okrajnega odbora SZDL tov. Borisa Mikuža, ki je analiziral najprej politični položaj v svetu po neuspeli vrhunski pariški konferenci, nato pa želel trboveljski komuni mnogo uspehov v nadaljnjem razvoju in delu. Opozoril je tudi na vlogo Socialistične zveze v našem sistemu socialistične demokracije, kar je prišlo zlasti do izraza na nedavnem V. kongresu SZDLJ v Beogradu. Glede nadaljnje decentralizacije našega družbenega in ekonomskega sistema je predvsem opozoril, da gre v prvi vrsti za vprašanje večjega ali manjšega zajemanja sredstev, ki se ustvarjajo v komuni. Naš sistem gre po poti čimvečjega prepuščanja sredstev komunam, v čemer je torej bistvo naše nadaljnje decentralizacije. Tovariš Mikuž je tudi poudaril, da moramo sistem nagrajevanja speljati do konca, da bodo delavci sproti dobivali nagrado za svoje delo. Opozoril je nadalje na potrebo polnega izkoriščanja obstoječih kapacitet gospodarskih organizacij, pri čemer je treba voditi rentabilitetno politiko gospodarjenja v podjetjih.

Pri investicijski politk je pa potrebno imeti trdno disciplino. Investirati je treba sredstva predvsem v podjetja, ki hitro vračajo vloženi denar.

Tudi sekretar občinskega komiteja ZK tov. Janez Železnik je prinesel tehten prispevek v razpravi glede na polno razvijanje družbenega upravljanja, pri čemer je opozoril na vlogo zborov volivcev na terenu in na vlogo zborov volivcev — proizvajalcev v sistemu samouprave državljanov v komuni.

Konferenca je ob koncu sprejela predlog o preosnovanju organizacij Socialistične zveze na terenu ter imenovala 31-članski iniciativni odbor za krajevno organizacijo SZDL - Center ter 21-članski iniciativni odbor za krajevno organizacijo SZDL Franca Fakina.

Volitve v nove krajevne odbore in vodstva podružnic bodo izvedene v jeseni ob pripravah na kongres SZDL Slovenije, do tedaj pa naj nemoteno delujejo še naprej sedanje osnove organizacije SZDL v občini. t.

VEST IZ ZAGORSKEGA RUDNIKA

Leta 1965 - en milijon ton premoga?

KAJ PREDVIDEVA PERSPEKTIVNI NAČRT ZAGORSKEGA PREMOGOVNIKA — ŠE ENA PREIZKUŠNJA DELOVNEGA KOLEKTIVA

Bilo je pred petimi leti, menda v istem letnem času kot letos. V sejni sobi občinskega ljudskega odbora v Zagorju se je sešel k izredni seji svet za gospodarstvo in obrt. Dnevni red je obsegal dve točki: perspektivni plan rudnika Zagorje in — razno...

Ko je pokojni inž. Malovrh dobil besdo, je počasi, premišljeno začel razlagati načrte rudnika za povečanje proizvodnje. Pri besedici 770.000 ton premoga je pogledal kvišku, se ozrl po prisotnih in nadaljeval...

Ko je končal s svojim poročilom je še dodal: — Prepričan sem, da bo ta maksimalna proizvodnja dosegljiva okrog leta 1961, najkasneje 1962, v kolikor bomo sposobni opraviti vsa rekonstrukcijska dela.

*

Pred dnevi na primopredajnem zasedanju organa samoupravljanja rudnika Zagorje. Dosedanji predsednik delavskega sveta, Okrogarjev Milan beró poročilo o delu samoupravnega organa za razdobje zadnjih dveh let.

— Brez dvoma so samoupravni organi na rudniku v pretekli mandatni dobi opravili pomembno delo, zlasti če upoštevamo občuten obseg investicij, zvišanje proizvodnje in storitev, razvoj obrata »Varnost« in delo okrog uvajanja sodobnejših oblik nagrajevanja...

Ko obravnava potek proizvodnje v prvih petih mesecih letos, pravi: — Plan proizvodnje je bil letos v prvih petih mesecih izvršen s 112,6 odstotka. Proizvodnja je znašala 272.300 ton in je za 32.300 ton nad planom. V primerjavi z lanskim letom je bilo v istem času pridobljeno za 13.400 ton ali 5,2 odst. več premoga. Stalež v proizvodnji in jamskih investicijah zaposlenih delavcev se je v istem obdobju zmanjšal od 2102 delavca na dan 1. 1. 1959 na 1947 delavcev na dan 31. 5. 1960, t. j. za 155 delavcev ali za 7,4 odst. Iz tega sledi, da je podjetje povečanje proizvodnje doseglo s povečano produktivnostjo dela in ne z uvajanjem na novo zaposlenih. Rudniška storitev je v istem obdobju porasla od 1,28 tone na dnino na 1,33 tone na dnino ali za 4,86 odst. tone na dnino. Potem, ko je govoril o poteku proizvodnje in ko je ugotovil, da se porast proizvodnje približuje maksimalnim možnostim zaradi tesnega grla na separaciji in zasipa v jami Kotredež, preide na obravnavanje perspektivnega načrta rudnika v razdobju leta 1961—1965.

1 MILIJON TON

Kot je iz doslej razloženega razvidno, se proizvodnja razvija hitreje, kot je bilo predvideno. Zmogljivost rudnika 770.000 ton premoga letno bo dosežna že pred letom 1962. Raziskave na premogovnih slojih, zlasti v severnem krilu kotredeške jame in orleške kadunje in IV. polja kisovške jame so dale dobre rezultate. Zaradi tega predlagam delavskemu svetu, da odobri dela za nadaljnje povečanje proizvodnje rudnika na 1 milijon ton premoga do leta 1965. Gibanje proizvodnje bo naslednje:

Leta 1961 — 700.000 ton; leta 1962 — 770.000 ton; leta 1963 — 800.000 ton; leta 1964 — 900.000 ton in leta 1965 — 1 milijon ton.

Nato je dosedanji predsednik delavskega sveta obrazložil, kako bi bilo moč doseči to proizvodnjo in kolikšna sredstva bi podjetje potrebovalo.

ZA DOSEGO CILJEV

Znano je, da naj bi jugoslovanska premogovna industrija do leta 1965 dala za potrebe jugoslovanskega gospodarstva in predelavo okrog 32 milijonov ton premoga. Če bodo zagorskemu rudniku odobrene investicije, ki jih potrebuje za dosego tega namena v letu 1965, potem lahko trdimo, da bo tudi zagorski rudnik prispeval precejšen delež k znatno povečani jugoslovanski proizvodnji premoga. Če dodamo še to, da smo v Zagorju še do nedavnega menili, da rudnik kljub rekonstrukcijskim delom ne bo dajal nad 800.000 ton premoga, potem je odločitev vodstva podjetja in organa samouprave, da bi kolektiv do leta 1965 povečal proizvodnjo na milijon ton, zelo pomembna.

Povsem razumljivo je, da investicijska sredstva še niso vse, so pa osnova za dosego take proizvodnje. Znatna sredstva bi podjetje potrebovalo tudi za izgradnjo stanovanj in drugih objektov družbenega standarda. Pri omenjeni proizvodnji v letu 1965 bi rudnik moral na novo zaposliti okrog 380 delavcev.

Delovni kolektiv bo s tem postavljen še pred eno preizhušnjo. Treba je vedeti, da bodo ta dela zahtevala od njega precej naporov, toda znano je, da jih je doslej vse uspešno prestal kljub temu, da je imel na svoji poti nešteto ovir in težav.

Zagorskemu gospodarstvu se odpirajo torej še lepše perspektive. Toda napak bi bilo izhajati s stališča, češ, saj imamo rudnik in njegovo visoko proizvodnjo, vso ostalo gospodarsko dejavnost pa lahko pustimo capljati nekje zadaj. Nedeljska konferenca SZDL je posebej opozorila na potrebo hitrejšega razvijanja zagorskega gospodarstva na vseh ostalih področjih, kajti to daje osnovo za rast družbenega standarda v občini. Prav zavoljo tega, ker so perspektive rudnika jasne, je treba skrb in pozornost usmeriti na ostalo zagorsko gospodarstvo in mu nuditi ne le pomoč, pač pa razvijati tudi iniciativo.

In če se povrnemo k rudniku? Torej tisto, kar smo pred petimi leti mislili, da je skoraj dokončno, maksimalno, je ali bo kmalu preseženo. Tisto, kar je bilo včeraj absolutno, je danes relativno, že omajano z novimi dognanji in ugotovitvami. **(v)**

Silikoza — zahrbtna rudarska bolezen ne miruje

Pred dnevi smo prejeli žalostno vest, da je v Franciji preminil trboveljski rojak IVAN VRESK, sin znane trboveljske družine in brat dveh padlih trboveljskih prvoborcev, Lojzeta in Vilka Vreska.

Tovariš Ivan Vresk je odšel v Francijo že v predvojnih letih, upajoč na boljši kos kruha. Trdo delo v rudniku pa mu je nakopalo poklicno rudarsko bolezen v francoskih rudnikih — silikozo, ki ga je po dolgoletnem trpljenju strla dne 30. maja 1960.

Pokojnik se je vedno udejstvoval v naprednih delavskih organizacijah in je bil tudi v izseljenstvu član predvsem sindikalne skupine Jugoslovanov v Pas de Calaisu, kjer je opravljal dvanajst let funkcijo tajnika, nadalje je bil drugi blagajnik posmrtne pomoči in član Združenja Jugoslovanov v Sallauminesu v Pas de Calaisu.

V tujini, kjer ga je zagrebla francoska zemlja — njegova druga domovina dne 2. junija tega leta, je zapustil ženo in štiri otroke, v Trbovljah pa mater in sestro.

Vsem žalujočim ostalim v imenu Izseljenske matice v Trbovljah in v imenu znancev in prijateljev iskreno sožalje — rojaku in prijatelju Ivanu pa naj bo lahka tuja zemlja!

Anton Kukovica

Ustanovitev poverjeništva

KONFERENCA ZKS V LITIJI

Dne 14. t. m. so se zbrali člani ZK osnovnih organizacij Litije, levega in desnega brega Save, Predilnice, Lesne industrije, Rudnika Sitarjevec, Brega pri Litiji, podjetja »Gradbenik«, KGPZ Litija in Zg. Loga na svojo prvo konferenco. Glavna točka dnevnega reda je bila ustanovitev poverjeništva ZK za mesto in bližnjo okolico Litije, ki bo vsklajevalo delo osnovnih organizacij.

Ustanovitev poverjeništva ZK je narekovala potreba po koordiniranem delu med osnovnimi organizacijami Zveze komunistov. Že samo dejstvo, da je na območju mesta Litija devet osnovnih organizacij s približno 250 člani, ki delajo na različnih področjih v industriji, obrtništvu, trgovini, državnih ustanovah in kmetijstvu, je narekovala nujnost, da se smotrno razporejajo sile za bodoče delo teh organizacij.

Na konferenci so podali referate in koreferate o trenutnem stanju na terenu in bodočih nalogah ustanovljenega poverjeništva. V koreferatu je bil obdelan problem stanovanjske skupnosti, ki je bila ustanovljena preteklo leto. Stanovanjska skupnost v Litiji ima 2.400 prebivalcev. Vendar so do sedaj v tej ustanovi premalo reševali aktualna vprašanja, ki zadevajo vse prebivalce. Vsebina dela je bila še vedno pod vtisom upravno - administrativnih funkcij nekdanjih stanovanjskih uprav, katerih naloga je bila vzdrževanje obstoječega stanovanjskega fonda. Stanovanjsko skupnost pa moramo usmeriti na reševanje skupnih nalog, ki se nanašajo na številna vprašanja družbenega standarda, od urejenega naselja in servisnih služb, do otroškega varstva, pri čemer je potrebna večja pomoč komunistov. Stanovanjska skupnost mora biti močno zainteresirana na problemih stanovanjske izgradnje, urbanistične ureditve kraja, kajti vse to sodi v okvir njenih nalog. Konferenca je priporočila, da stanovanjska skupnost v bodoče pripravi zlasti otroško igrišče ter organizira skrbništvo nad otroki, katerih matere delajo v proizvodnji.

V živahni razpravi, ki je sledila referatom, so člani ZK nadalje obravnavali delovanje posameznih organizacij ZK, zlasti pa LMS. Ugotovili so, da so na sestankih osnovnih organizacij ZK premalo obravnavali delo mladine in vprašanje politično - ideološke vzgoje mladine. Mladina v Litiji je sicer delavna oziroma je njen velik del vključen v razne organizacije in društva, predvsem v športne in telesnovzgojne organizacije, vendar mladina v svoji politični organizaciji ni zadostno povezana.

Konferenca je izvolila 15 - članski komite poverjeništva ZK za območje Litija, čigar osnovna naloga bo najširša mobilizacija vseh družbenih sil za reševanje številnih nalog, ki so bile nakazane na konferenci. Na konferenci so nadalje sklenili, da bo ravno dejavnosti v stanovanjski skupnosti treba posvetiti posebno pozornost in združevati državljane za delo pri reševanju vprašanj, ki zadevajo družbeni in osebni standard prebivalstva. Konferenca je prav tako ugotovila, da bo treba stanovanjsko skupnost ustanoviti tudi v industrijskem naselju Šmartno, okrepiti in izboljšati delo krajevnih odborov, ki bodo lahko reševali številne naloge na svojem področju.

Sprejeli so še sklep, da bo letno več takih konferenc, na katerih bodo obravnavali rešitev konkretnih in aktualnih nalog.

S tem bo pa tudi dosežen smoter ustanovljenega poverjeništva Zveze komunistov v Litiji.

NAŠ KOMENTAR

Bliže drug drugemu

Pred kratkim je končala delo posebna komisija, sestavljena iz predstavnikov pristojnih zveznih upravnih organov in predstavnikov sindikatov, ki je proučila probleme organizacije in finansiranja socialnega zavarovanja in zdravstvenega varstva ter prinesla številne, povsem nove rešitve organizacijskih in materialnofinančnih vprašanj, ki imajo namen približati socialno zavarovanje in zdravstveno varstvo zavarovancem, okrepiti vlogo družbenega upravljanja, v skladih — tudi to področje z razvojem komunalnega sistema — odpraviti nekatera administrativna razmerja in odvečni centralizem ter doseči boljše gospodarjenje s pomembnimi družbenimi sredstvi, ki so namenjena za delovanje socialnega zavarovanja.

Hiter gospodarski razvoj in spremembe v komunalnem sistemu nujno zahtevajo, da se tudi izvajanja socialnega zavarovanja, zlasti še zdravstvenega zavarovanja, tesneje poveže z dogajanji v komuni. Na drugi strani je pa potrebno najti tudi ustrezne organizacijske oblike in ustvariti ekonomska razmerja, na podlagi katerih se bodo vključile tudi naše komune kot eden najpomembnejših činiteljev v delovanje zdravstvenega in socialnega zavarovanja. Decentralizacija upravljanja s sredstvi zdravstvenega zavarovanja bo prispevala k bolj neposredni družbeni odgovornosti organov družbenega upravljanja na tem področju interesiranih organizacij in tudi samih zavarovancev za pravilno reševanje problemov zdravstvenega zavarovanja in zdravstvenega varstva v komuni.

Zato bi se vsekakor kazalo odločiti za ustanovitev samostojnih komunalnih zavodov za socialno zavarovanje, ki bi delovali za območje ene ali več komun in ki bi s svojimi samoupravnimi organi upravljali vse sklade zdravstvenega zavarovanja na svojem področju. Komunalni zavodi naj bi izvajali in organizirali vso službo v zvezi z delovanjem zdravstvenega zavarovanja za zavarovance vseh kategorij na svojem območju, razen tega pa bi tudi opravljali nekatera dela s področja dolgoročnih zavarovanj. Nadaljnjo decentralizacijo službe civilnega zavarovanja bi bilo mogoče izvesti tako, da bi prenesli na gospodarske organizacije, državne organe in zavode nekatere pristojnosti in ključna opravila s področja zdravstvenega zavarovanja in dolgoročnih zavarovanj, saj se je takšno poslovanje že v sedanjem sistemu izkazalo za zelo koristno.

Ker bi bilo glede na predvidene razširitve zdravstvenega zavarovanja na nove kategorije prebivalstva treba ločeno obravnavati posamezne sklade zdravstvenega zavarovanja v komuni, bi moral imeti vsak od teh skladov samostojni organ družbenega upravljanja — skupščino zavarovancev, prav tako pa tudi skupni organ upravljanja zavoda — upravni odbor, ki bi ga sestavljali predstavniki skupščin posameznih skladov. Potemtakem bi skupščina vsakega posameznega sklada zdravstvenega zavarovanja z ustrezno kategorijo zavarovancev v vsaki komuni samostojno odločala o prispevku, porabi presežkov in kritju primanjkljaja, o predračunu in zaključnem računu sklada. V zadevah, ki imajo skupen interes za zavarovance vseh skladov, kot o organizaciji in izvajanju zdravstvenega varstva in podobno, bi pa odločal upravni odbor komunalnega zavoda.

Organizacijske spremembe v tej smeri bi torej močno približale delovanje socialnega zavarovanja samim zavarovancem in tudi vskladile delovanje te — za delovnega človeka nadvse pomembne družbene službe z doseženo stopnjo razvoja komunalnega sistema. Temeljita reforma dosežene službe, ki jo bo treba nedvomno izvesti hkrati s predvidenimi organizacijskimi spremembami, bi pa morala zagotoviti ne samo ustrezno materialno osnovo za delovanje zdravstvenega zavarovanja v pogojih nove organizacije socialnega zavarovanja, ampak tudi mnogo bolj racionalno uporabo sredstev in boljše delovanje zdravstvene službe.

POKONGRESNA KONFERENCA SOCIALISTIČNE ZVEZE V HRASTNIKU

Konferenca je dosegla svoj namen

V OSPREDJU JE BILA RAZPRAVA O NADALJNJEM RAZVOJU GOSPODARSTVA V OBČINI, O REKONSTRUKCIJAH POSAMEZNIH TOVARN, O KOMUNALNIH VPRAŠANJIH IN STANOVANJSKIH PROBLEMIH

Pokongresna konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva občine Hrastnik je dosegla svoj namen. Tako referati kakor tudi razprava na konferenci so pokazali, da so člani Socialistične zveze seznanjeni z glavnimi smernicami V. kongresa SZDL Jugoslavije. V razpravi so člani SZDL načeli najbolj pereča vprašanja občine Hrastnik.

Predsednik občinskega odbora Socialistične zveze občine Hrastnik tov Franc Grešak je v svojem referatu obširno orisal dosedanje delo SZDL na gospodarskem področju ter nakazal nadaljnje naloge Socialistične zveze.

V svojem poročilu je predsednik navedel, da je bruto produkt v hrastniški občini iz leta v leto naraščal. Tako je znašala vrednost bruto produkta v občini Hrastnik leta 1958 6 milijard 979.485 dinarjev, narodni dohodek 3 milijarde 117.735 dinarjev oziroma narodni dohodek na prebivalca občine 198.000 dinarjev. Lani je pa znašala vrednost bruto produkta v občini že 7 milijard 422.556 dinarjev, narodni dohodek 3 milijarde 365.039 dinarjev, narodni dohodek na prebivalca v občini pa 212 tisoč dinarjev, torej 7 odstotkov več. Za leto 1960 se po družbenem planu občine predvideva zvišanje narodnega dohodka za 12 odstotkov v primerjavi z letom 1958. Da bo družbeni plan v občini Hrastnik za leto 1960 realiziran, je porok izpolnitev planskih nalog gospodarskih organizacij v prvem tromesečju letošnjega leta s 25.3 odstotki.

Ko je predsednik obravnaval 5-letni perspektivni plan občine Hrastnik, je poudaril kot eno najvažnejših nalog skončanje rekonstrukcijskih del v Steklarni Hrastnik, v Kemični tovarni Hrastnik, rekonstrukcijo Papirnice Radeče in Cementarne Zidani most ter Elektrotehnične delavnice v Hrastniku. Nadalje je treba pripraviti vse potrebno za razširitev lesne industrije. Prav tako potrebno bo, da pričnemo v industriji postopoma uvajati mehanizacijo in avtomatizacijo del. Najhitreje je treba začeti reševati kritično stanje v obrti, trgovini in industriji.

V naslednjih letih bo treba nadalje zgraditi šolo v Radečah in Vrhovem, pripraviti pa tudi načrte za novo šolo v Sp. Hrastniku. Prav tako je v občini potreben Zdravstveni dom, vse potrebno je treba pripraviti za zgraditev Delavskega doma v Hrastniku. Nujna je izgradnja ceste v Hrastniku, Zidanem mostu in Radečah kakor tudi pa Dolu. V kmetijstvo občine bo treba več investirati, predvsem je treba skrbeti za razvijanje obratov KZ Radeče n KZ Dol pri Hrastniku, ustanavljati ekonomije, pitališča in zgraditi hleve za krave mlekarice.

V delu Socialistične zveze so posebno važni zbori volivcev, zato je treba skrbeti, da bodo v bodoče še bolj obiskani da se k delu pritegne še več članov SZDL. Kot kritično moramo oceniti, da sta bila v občini v letu samo po dva zbora volivcev. V bodoče bo treba vsako leto sklicati več zborov volivcev.

Prav posebno pa je bila poudarjena potreba dela v stanovanjskih skupnostih. Socialistična zveza, občinski ljudski odbor in tudi gospodarske organizacije v občini bodo morale nuditi stanovanjskim skupnostim, ki so šele v razvoju, več pomoči, da bodo opravljale svoje važne naloge. Na področju občine deluje 13 krajevnih odborov in 4 stanovanjske skupnosti. Dosedanje delo stanovanjskih skupnosti ni še zadovoljivo, nujno ga bo treba pospešiti. Posamezne stanovanjske skupnosti so na primer že pričele z ustanavljanjem raznih uslužnostnih servisov in podobno.

Če hočemo, da bodo organizacije SZDL izvršile naloge, ki stoje pred nami, je pa nujno potrebno, da organizacije dobe prostore za delo. Nadalje bo treba zainteresirati vsakega člana Socialistične zveze, da se bo zanimal za delo organizacije sodelovaj v njej, prinašal koristne predloge itd.

Poročilo, ki ga je podala na konferenci tov. Fani Vizovišek, sekretarka občinskega odbora SZDL Hrastnik, je zajelo vse organizacijske spremembe v zvezi s spremenjenim statutom SZDL Jugoslavije. Predlaga se nova teritorialna razdelitev za posamezne osnovne organizacije Socialistične zveze. Za naselje Prapreto no se predlaga ObLO Hrastnik, da se tu ustanovi krajevni odbor.

V razpravi se je oglasila k besedi tudi tovarišica Mima Zupančič, ki je govorila o pomenu V. kongresa SZDL Jugoslavije za zunanji svet. Govorila je o pomenu vloge, ki jo igra naša država v pomoči raznim afriškim in azijskim državam, ki žele živeti samostojno, neodvisno življenje, do katerega imajo pravico po vseh naravnih zakonih. Prav tako je govorila o ostalem političnem položaju v svetu, zlasti pa o nalogah, ki stoje pred vsemi državami sveta po neuspeli vrhunski konferenci v Parizu.

V razpravi je nadalje razen sekretarja občinskega komiteja ZK v Hrastniku, tovariša Marijana Orožna, sodelovala še vrsta diskutantov, ki so obravnavali ter prinesli pripombe k podanim referatom, se pa tudi dotaknili raznih perečih vprašanj v občini. Tako so precej obširno razpravljali o potrebi nadaljnjega razvoja delavskega in družbenega samoupravljanja, o problematiki nagrajevanja v podjetjih ter o njegovem vplivu na storilnost in produkcijo, o izvajanju planskih nalog ter o problemih v posameznih gospodarskih organizacijah. Precej so diskutanti govorili o delu in nalogah zbora proizvajalcev, ki še ne igra v okviru povsem tiste naloge, ki mu po njegovi važnosti gre. Zbor proizvajalcev mora biti predvsem koordinacijski organ med gospodarskimi organizacijami v občini. V razpravi so govorili tudi o delu krajevnih odborov ter o pomanjkljivostih v njih. Vanje je treba pritegniti več žena in mladine. Premalo žena in mladine je nadalje v hišnih svetih in drugod. Tako je na primer v hišnih svetih med 400 člani komaj 11 žena. Tovariš Smodič je govoril o problemih v socialnem zavarovanju ter o desetletnih izkušnjah v delavskem upravljanju. Tudi ljudska mladina bi lahko uspešno sodelovala v stanovanjskih skupnostih.

Direktor Kemične tovarne Hrastnik je načel vprašanje rekonstrukcije te tovarne in njeno problematiko v tej zvezi. Ta tovarna bo po izvršitvi predvidenih rekonstrukcijskih del dvignila svoje dohodke od sedanjih 800 milijonov dinarjev na 2 milijardi 900 tisoč dinarjev, delovna sila se bo pa povečala tedaj od sedanjih 260 na 360 zaposlenih. Investicijski stroški v tovarni so predvideni na 1 miljardo 526 miljonov dinarjev.

Sekretar občinskega komiteja ZK je ob zaključku poudaril pomen nadaljnje vloge Socialistične zveze v naši družbi in našem delu, govoril o širjenju in utrjevanju demokratičnosti v raznih organih upravljanja, težiti bo treba, da naše kadre dvignemo politično in strokovno ter v splošni izobrazbi, kajti brez tega ne bomo mogli doseči zaželenih uspehov ne v podjetjih ne v komuni. Težiti bomo morali za nadaljnjo decentralizacijo dela v gospodarskih in oblastnih organih.

Na zaključku konference so sprejeli konkretne predloge, ki jih bo treba izvršiti v delu SZDL. Tako bo treba že letos izvesti volitve v vseh organizacijah Socialistične zveze v smislu navodil in statuta, sprejetega na V. kongresu SZDL Jugoslavije.

Konferenca je, kakor smo poudarili že na uvodu, dosegla svoj namen. Vsi zbrani so pokazali veliko zanimanje za podana poročila in v razpravi živahno razpravljali o vseh problemih komune, ki jih bo ob vztrajnem delu vseh mogoče rešiti.

R.

SEJA SVETA ZA KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO PRI ObLO LITIJA

Gospodarski problemi Litije

Dne 15. t. m. je bila v litijskem zadružnem domu 5. redna seja sveta za kmetijstvo in gozdarstvo pri ObLO Litija. Dnevni red seje je bil precej obširen in je obravnaval najnujnejše zadve, ki se tičejo tega sveta.

Gospodarsko stanje in perspektivna proizvodnja KG Ponoviče — Grmače, realizacija družbenega plana za 1. tromesečje, pravilnik o pavšalni skočnini, zaščitna akcija v poljedelstvu in problematika v gozdarstvu so bili predmet obravnave. Zaradi važnosti dnevnega reda so bili na sejo vabljeni tudi zastopniki kmetijskih zadrug.

Razprava o izvajanju sklepov 4. redne seje sveta je pokazala določene pomanjkljivosti, in sicer da še do danes ni izdelan plan pripustov in plan rojstev telet. To je evidenca, ki je tesno povezana z uredbo, ki prepoveduje klanje telet. Torej ni osnove, če bi hoteli dognati, kako se spoštuje ta uredba. Člani sveta so ugotovili, da se precej telet redi, da pa je navzlic temu še vedno precej »črnih« zakolov telet. Razprava je ugotovila, da se v šestih mesecih na tem področju nismo premaknili naprej in da je treba to stanje popraviti.

V zvezi z družbenim planom, ki zasleduje tendence napredne živinoreje, je bil sprejet sklep, da svet ne bo dopustil subvencije bikov na področju, kjer se lahko uvede umetno osemenjevanje krav.

Občinska komisija po zakonu o racionalnem izkoriščanju zemljišč se zaradi objektivnih težav ni sešla. Diskutantje so ugotovili, da nimajo vse zadruge pravilnega odnosa do prevzemanja kmetijskih zemljišč, ki so na razpolago.

Glede na stanje pri KG Ponoviče — Grmače je bila imenovana komisija, ki je vse dobro proučila in napravila zaključke o preorientaciji in specializaciji proizvodnje na tem posestvu. Pomanjkljivosti v preteklosti, kot na primer neažurnost in nestrokovnost v knjigovodstvu, delo brez proizvodnega plana itd. so težave, s katerimi se bori to občinsko posestvo.

Realizacije družbenega plana svet ni mogel v celoti obravnavati, ker od zadrug ni dobil vseh podatkov. Plan v kooperaciji je dosežen z 68 odstotki. Plan v živinoreji pa stoji kaj kritično. Zakaj? Ugotovljeno je bilo, da se živine precej proda, vendar ta živina ni zajeta v pogodbeno rejo in ne doseže tistega, kar bi morala. Razprava je pokazala, da je mreža odkupa dobro razpredena, ni pa mreže, ki bi organizirala pogodbeno rejo živine, kar je osnovna naloga kmetijskih zadrug.

Nadalje je svet obravnaval predlog pravilnika sklada pavšalne skočnine in upravnega odbora sklada.

Na osnovi odredbe o zaščiti rastlin so dobile vse zadruge obvestilo in navodila o svojih dolžnostih pri zatiranju škodljivcev in bolezni. KZ so dolžne na svojem terenu organizirati akcijo p zaščiti. Drugje, kjer to zadruga ne more, so dolžni sami proizvajalci zaščititi svoje posevke.

Pod točko dnevnega reda o problematiki v gozdarstvu je bilo ugotovljeno, da je sečnja opravljena in da so sedaj v teku le gojitvena dela. V gozdarski službi se predvideva, da bo precej del prešlo na kmetijske zadruge. Prva taka stvar je bilo letošnje vlaganje prošenj za sečnjo pri KZ. Vendar so skušnje pokazale, da je bilo to delo opravljeno precej površno.

•

SEJA ZBORA PROIZVAJALCEV V TRBOVLJAH

KAKO ZAPOSLITI ODVEČNO ŽENSKO DELOVNO SILO

Ker si družbene enakopravnosti žena ni mogoče misliti brez ekonomske osamosvojitve, občinski ljudski odbor v Trbovljah že dalj časa proučuje možnosti za zaposlitev žena. V trboveljski občini se namreč ugotavlja veliko pomanjkanje delovnih mest, primernih za žensko delovno silo, ki išče zaposlitev. V komuni Trbovlje je bilo po stanju dne 30. aprila t. .. priglašenih 214 nezaposlenih delovnih moči, od tega 9 moških (invalidov) ter 205 žena. Samo ta številka 205 žena nam dovolj jasno ponazoruje problem zaposlitve ženske delovne sile v občini, ne da bi upoštevali, koliko žensk je še doma, ki bi se rade zaposlile, a se niso priglasile pri posredovalnici za delo, ker vedo, da ni prostih delovnih mest zanje. Če primerjamo zaposlitev žena v drugih občinah, nam zapiski povedo, da je na primer v občini Domžale zaposlenih 59,4 odst. žena, a v občini Kranj 51,6 odst., medtem ko jih je v trboveljski občini zaposleno samo 17,1 odst. Že iz tega vidimo, da je v občini Trbovlje zaposlen v našem gospodarstvu majhen odstotek žena glede na njen izrazito industrijski značaj.

Te številke in pa okoliščina, da iščejo predvsem mlade ženske moči kruh in zaposlitev, so dokaj jasen dokaz, ki govori o upravičenosti zgraditve ženski delovni sili ustreznih industrijskih kapacitet, ker dosedanja velika industrijska podjetja v kraju, tako Rudnik Trbovlje — Hrastnik, STT, Cementarna in še druga podjetja za zaposlitev žena v glavnem niso primerna. Rešitev tega perečega vprašanja je bilo treba iskati drugje. Na seji zbora proizvajalcev ObLO Trbovlje pred nekaj dnevi (16. t. m.) so odborniki obravnavali ta problem. V razpravo so posegli tudi predstavniki obstoječih podjetij in še drugi ter vsi ugotovili upravičenost in potrebo gradnje nove tovarne v kraju, ki bi zaposlovala predvsem ženske delovne moči. Bilo bi to podjetje za izdelavo polvodnikov za IEV-Ljubljana. Na seji so se odločili, da čimprej pričnejo s pripravljalnimi deli. Občinskemu ljudskemu odboru so predlagali, da imenuje na svoji prihodnji seji gradbeni odbor za izgradnjo nove tovarne v Trbovljah, ki bo najbrž stala v Gabrskem. Novo podjetje bi zaposlovalo okrog 400 ljudi, med njimi 300 žena. Tako bi tudi v Trbovljah rešili vprašanje, kam z odvečno žensko delovno silo v našem revirskem kraju.

ar.

NAJBOLJŠI UČENCI PRI PREDSEDNIKU OBČINE

Predsednik občine Litije ter predsednik Sveta za šolstvo, prosveto in kulturo sta preteklo soboto sprejela najboljše učence iz občine v prostorih menze Tovarne usnja v Šmartnem. Predsednik občine je ob tej priložnosti obdaril najboljše učence in učenke s knjižnimi nagradami ter jih pogostil. Nato so si skupno ogledali občinsko kmetijsko posestvo Grmače ter Tovarno usnja v Šmartnem — v dvorani Zadružnega doma so pa mladim državljanom predvajali več kratkometražnih filmov, kar je bilo zlasti za otroke iz podeželskih šol nekaj čisto novega.

Na kratko po domovini

1

USPEŠNO ZAKLJUČEN SEJEM OBRTI V BEOGRADU

Dne 12. t. m. so v Beogradu uspešno zaključili mednarodni sejem obrti, ki ga je obiskalo 342 tisoč ljudi (od teh 40.000 na festivalu mode). Vseh razstavljavcev je bilo na sejmu 1047, od teh 195 inozemskih. Skupno so na sejmu prodali blaga za 4,3 milijarde dinarjev, od tega 1,9 milijarde v domačem prometu, 2,2 milijarde za uvoz obrtne opreme in za 158 milijonov dinarjev obrtnih izdelkov.

2

NOVI ZAKONSKI PREDLOGI

Prejšnji teden je bila seja Zveznega izvršnega sveta, na kateri so razpravljali o gibanju gospodarstva v obdobju januar — april 1960. Na seji so nadalje sprejeli tudi osnutke zakonov o združevanju in poslovnem sodelovanju v gospodarstvu, o organizaciji zdravstvene službe ter o visoki šoli politične znanosti, prav tako o predpisih o zaščiti za podnajemnike ter spremembah prometnega davka pri potniških avtomobilih.

3

NOČ GROZE V BOHINJSKI BISTRICI

Noč od 3. do 4. junij je bila za vaščane iz vasi Dol. Podjelec nad Bohinjsko Bistrico noč groze. Velik požar je v nekaj minutah zajel tri stanovanjske hiše ter dva hleva in jih upepelil. Zgoreli so poljski pridelki, orodje, obleka in celo živina. Prava sreča je bila, da nekateri vaščani niso živi zgoreli. Dve leti in dva meseca stari Marijan Smukavec iz Dol. Podjelja št. 3, se je ponoči prebudil, ker ni mogel spati. Slišal je čudno prasketanje. Poklical je mamo in jo vprašal, »ali zopet pada sodra«. Mati Dragica je stopila k oknu in zagledala strašen prizor: sosedov hlev je bil v ognju, ki je že objemal njihovo hišo. Ogenj je uničil hiše in gospodarska poslopja, toda vsi ljudje so se pravočasno rešili ter ostali živi, kar je zasluga malega Marijana.

4

PO NEPREVIDNOSTI JE UTONILO PET OTROK

Prejšnji teden, v ponedeljek, sta se dogodili v Prekmurju dve tragediji. Prva se je zgodila v Budincih, kjer je 9-letni Aleksander Krajcer našel smrt med deskami, ki so se zdrušile nanj. Druga — ena izmed največjih nesreč po osvoboditve v Prekmurju — pa se je zgodila istega dne v Petiševcih. Popoldne so odšli šolski otroci z učiteljem 3. razreda na fizkulturno uro k večji mlaki, da bi se tam kopali. Večina izmed njih pa ni znala plavati. Odvezali so pokvarjen čoln in se je vanj naložilo 12 otrok. Voda je začela uhajati v čoln, ki se je prevrnil, pri čemer je utonilo pet otrok. Nesreča bi bila lahko še veliko hujša, če ne bi prihiteli gasilci, ki so se mudili v neposredni bližini. Posebno požrtvovalnost je pokazala 15-letna Gizela Palfi, ki je sama rešila štiri otroke.

5

KREDITI ZA STROJE, ŽIVINO IN HLEVE

Kmetijsko posestvo »Barje« pri Ljubljani je pripravilo obsežen načrt za nakup živine, kmetijskih strojev in gradnjo hlevov. Posestvo je prosilo za kredit 19,3 milijona dinarjev za nakup 594 krav, nad 28 milijonov dinarjev je pa potrebno za zgraditev hlevov, a za nakup treh traktorjev »Ferguson« s priključki je treba 22 in pol milijona dinarjev.

6

ZLET BRATSTVA IN ENOTNOSTI V NOVEM MESTU

Sobota in nedelja sta bila v Novem mestu glavna dneva Zleta bratstva in enotnosti. V soboto zvečer je bila parada, na kateri je sodelovalo preko 10 tisoč mladine iz vse Dolenjske, Bele Krajine ter Banije in Korduna. V soboto je bila nadalje akademija z zelo kvalitetnim sporedom. Višek je pa bil v nedeljo, ko je bil na novem stadionu množičen nastop, na katerem je sodelovalo okrog 15 tisoč pripadnikov telesnovzgojnih in drugih društev iz Slovenije in Hrvatske.

7

NOVA LADJA REŠKE LADJEDELNICE

V soboto, 11 junija so v reški ladjedelnici »3. maj« splavili 13.000-tonsko motorno ladjo »Sumadija«. Hkrati so pa postavili ogrodje za 18.500-tonsko tovorno ladjo »Bulk Carrier« ki jo bodo zgradili po naročilu švedskega brodarskega podjetja.

PO SVETU

JAPONSKI »NE«

Strani vseh svetovnih časopisov so pretekli teden polnile vesti z Japonske; te razburljive novice so dosegle vrhunec v sporočilu, da se je japonska vlada, pet minut pred dvanajsto odločila, da bo zaprosila ameriško vlado, naj odloži obisk predsednika Eisenhowerja, ki se je v Manili na Filipinih že pripravljal, da vzame smer Tokio.

Zunanji dogodki, ki so bili predigra temu sporočilu, so znani: hude pogosto krvave demonstracije proti Kišijevi vladi, demonstracije proti Eisenhowerjevemu obisku, demonstracije proti japonsko-ameriškemu paktu. Skratka, milijoni ljudi, ki na ulici vpijejo proti vsemu tistemu, kar bi hotela vlada storiti; dogodki so zavzeli včasih tudi dramatično ostrino.

Po sporočilu, da Eisenhower ne pride na Japonsko, se položaj na domači fronti ni bistveno spremenil. Natanko minuto po polnoči po lokalnem času je bil 19. junija dokončno ratificiran japonsko-ameriški pakt, glavni vzrok, ki je privedel do demonstracij. Demonstracije se nadaljujejo, sedaj z zahtevo, naj Kiši odstopi, naj se razpišejo nove parlamentarne volitve in naj šele novi parlament odloči, ali je japonsko-ameriški pakt polnoveljaven ali ne. Značilno je, da so se tej zahtevi pridružili tudi številni poslanci vladne liberalnodemokratske stranke, ki pravijo, da ratifikacija japonsko-ameriškega pakta ne more biti polnoveljavna, ker ob ratifikaciji niso bili prisotni opozicijski poslanci.

Druga plat medalje so posledice, ki jih je japonski »njet« vtisnil na medzavezniške odnose, to je, na odnose med ZDA in zahodnimi zavezniki. Izven dvoma je namreč — in tega vsi zahodni komentarji ne skrivajo — da je bila odpoved obiska predsednika Eisenhowerja na Japonskem najhujše ponižanje in žalitev, ki so jo ZDA doživele po vojni. (Vsa sedma flota je bila nared, da demonstrira svojo moč, posebna letala z rezervnimi deli za predsednikovo letalo so bila pripravljena, itd., v Washingtonu pa so izjavljali, da ne bo prišlo do sprememb programa v obisku...). Ko je prišlo iz Tokia poročilo, da je obisk odložen, je ves zahodni tisk pohitel s komentarji. Najbolj zanimivi so tisti, ki realistično ocenjujejo položaj. Le-ti ne varčujejo s kritikami na račun ameriške zunanje politike, ki je privedla do izbruha v Južni Koreji, v Turčiji in sedaj na Japonskem.

Ameriški komentarji so, kot je bilo pričakovati, zvrnili vso krivdo, najprej za demonstracije, potem pa za odložitev, na komuniste in na Sovjetsko zvezo. »To je največja stvar, pred katero si v Washingtonu nočejo odpreti oči,« je zapisal laburistični »Daily Herald«.

To je res usodna utvara, ki vodi do popolnoma napačnih zaključkov in ocen. Američani so najbrže še po krahu v Turčiji, na Koreji in sedaj na Japonskem prepričani, da ne bi njihova politika vojaških oporišč naletela na nobeno negodovanje v prizadetih državah, če ne bi bilo »komunistov in Sovjetske zveze«. Resnica pa je prav obratna. Dogodki zadnjih dni na Japonskem naznanjajo ne samo izbruh antipatij do določene politične poteze ZDA, marveč bržda začetek konca in razpadanja določene ameriške politike, politike vojaških oporišč.

Predsednik Eisenhower je na poti v Seul za dve uri obiskal Okinavo, to je otok, ki je bil prej japonski, po podpisu mirovne pogodbe z Japonsko pa so ga ZDA vzele v zakup in ga spremenile v vojaško oporišče. Na otoku je izključno ameriška uprava in ameriška oblast, kajti otok ni pod japonsko suverenostjo. Ko je torej predsednik ZDA za dve uri pristal v glavnem mestu, so mu morali »marines« z bajonet na puškah utreti pot skozi množico več tisoč demonstrantov, ki so zahtevali, da se Okinava vrne Japonski. »Bilo je huje, kot smo sploh mogli pričakovati«, je izjavil predstavnik ameriških oblasti na Okinavi, potem ko je predsednik Eisenhower odletel v Seul.

Na povratku obišče predsednik ZDA še Taujah, to je prestolnico Taivana, na katerem se, ob podpori ameriških bajonetov, drži Čangkajšek, ki v različnih presledkih ponavlja, da bo izvedel »invazijo na kitajsko kopno in osvobodil Kitajsko.« Morda je ta etapa predsednikovega potovanja še najbolj nesrečno izbrana, kajti danes je vsemu svetu jasno, da je samo še vprašanje časa, ko se bo Čangkajškov zrušil, z njim pa tudi ameriška politika »dveh Kitajsk«, to je priznavanje Čangkajška, ki »vlada« sedmim milijonom otočanov, in nepriznavanje vlade v Pekingu, ki izvaja jurisdikcijo nad 650 milijoni prebivalcev Kitajske.

Posebno občutljivi v tej točki so Britanci, ki skušajo, da bi spričo ameriške okorelosti v odnosu do Azije na sploh in do Kitajske posebej, s prožnejšo politiko utrdili svoj položaj, oziroma pridobili nekaj izgubljenih vplivnih pozicij.

Za dogajanje na Japonskem smemo reči, da še ni končano in da bo naslednja etapa odstop ali nasilen padec Kišijeve vlade. Zadnje dogajanje v Aziji pa odkriva, da je ta kontinent najslabša točka v ameriški politični strategiji in taktiki. Ali si bo spremenila ameriška politika do tega področja ali pa jo bodo dogodki prisilili k spremembi, to je za zdaj še težko napovedati

NASTOP »VESELIH RUDARJEV« NA KULTURNO ZABAVNI REVIJI V ZAGORJU. TO JE NOVA SEKCIJA SVOBODE TRBOVLJE II, KI SE BO RAZŠIRILA V NOVI SEZONI V GLASBENO-ZABAVNO SKUPINO

Nekega dopoldneva: SEM IN TJA PO RADEČAH

Sonce se je močno uprlo v stisnjene hišice na desnem bregu Save. Zgodnje jutranje vrvenje Radečanov se je spet umirilo. Rumeno rdeče zaporniče na mostu so opozarjale prišlece, pešce ali vozeče v avtomobilih, da v Radečah le nekje »rovarijo«. Menda na cesti.

— Kaj bi ne! — me opozori star Radečan France — saj je že zadnji čas, da tudi mi dobimo kaj novega, boljšega, kot je bila ta prekl... prašna cesta.

— In kako dolga bo?

— Od tu do tam.

Pogledam. Torej od mostu pa tja do železničarske »bajte«. Lepa dolžina asfaltnega traku bo verjetno že letos razveselila Radečane. Kaj bi jih ne? Siti so že bili tega večnega prahu in po dežju — blata.

— Zdaj bomo imeli cesto, kot se »šika« — doda France. — Ali veste, da so pri kopanju jarka na cesti naleteli na precej okostij? Menda je bila tu keltska grobnica, stara tri sto, štiri sto let (Joj me, radeški zgodovinarji!), učeno pove France. Potem govori »mirnih živcev« o lobanji, kosteh in... Žal mi je, da sem vzel s seboj »apetit«...

Radeška cesta. Vzporedno z njo se ureja tudi kanalizacija in vodovod. Položene so že nove vodovodne cevi. Komunalna ureditev mesta postopoma napreduje. Vrednost vseh teh del bo veljala okrog dvajset milijonov dinarjev. Del sredstev prispeva ObLO Hrastnik in radeška Papirnica.

•

Nenavaden živžav. — Kopica otrok moli v zrak roke z listki. Neznansko kriče. Na pomoč mi priskoči Marijan in pojasni:

— Tombola!

— Nemogoče!

Da. Osmošolci radeške osemletke so priredili »interno« tombolo. Zbrali so nekaj stvari in jih pri tomboli v veselje zbrane mladeži spravili v promet. Pa še to: naštudirali so Sofoklejevega »Kralja Ojdipusa« v režiji prof. Janeza Pešca. Lepo so uspeli. Pa tudi drugače so se znašli. In zdaj imajo zbranih že preko štirideset »slvcev«, ki jih bodo porabili za skupen izlet.

•

Radeški rokometaši imajo neuraden sestanek. Spet so zbrani okrog študenta Marjana, ki jih je navdušil za rokometno igro.

— Delujemo v okviru našega Partizana. Včasih zmagamo, včasih izgubimo, pa vendar vzbujamo med Radečani vedno več zanimanja. Povprečna starost ekipe je 16—17 let. Mladi smo, ali ne? Treniramo redno. Lani smo povabili na pomoč vašega Maksa (Maks Radej iz Trbovelj), pa tudi letos bi ga radi, pove Marijan v eni sapi.

Radeški rokometaši imajo tudi želje: trenerja, tehničnega in betonsko, ali vsaj asfaltno ali »lešnato« igrišče. Toda to stane lepe denarce, pa vendar upajo, da bodo čez čas le uspeli.

Marijan še pove, da njihov Partizan zelo skrbi zanje kakor tudi za ostale sekcije, ki jih ni malo. Marljivi so tudi atleti, toda kaj, ko vsem primanjkuje veščih trenerskih rok.

— Že zdaj se pripravljamo — pripoveduje Marijan — da lepo proslavimo 50-letnico telovadnega društva. Takrat bo dovolj prireditev, da bomo pokazali, kaj znamo.

•

Radeški kontrast. Nedaleč od rokometnih vratnic doživlja jesen svojega življenja lopa, ki je pred leti botrovala »Miklovi Žali« na prostem. Spominjam se večerov, ko je radeško mlado in staro hitelo na telovadišče Partizana in pod milim nebom toplo pozdravljalo Miklovo Zalo, junake iz »Rokovnjačev« in druge. Zdaj tega ni več. Radeška kultura se je spet vselila med štiri stene, na široko filmsko platno, in Just, tam nekje iz Svibnega, zdaj raje poseda doma in ne vprašuje več: — Ali bodo Radečani zaigrali še kaj za nas, zunaj na prostem in ne v dvorani?

Preveč len dan je bil, da bi oprezal za radeškimi Svobodarji in poslal Justu iz Svibnega morda odgovor.

•

Dolina Sopote je le tu in tam ponudila senco pod košatim drevjem. Čudovit svet. Le pred radeško Papirnico sem se zgrozil: spet okostje! Tokrat ne človeško. Razdrto športno igrišče za tenis in odbojko. — Koliko je kaj stalo to pred leti? — se vprašam. Delo, planiranje mreža, to in ono. Saj ni važno. Pravijo, da ima Papirnica denar. — Zakaj ga ne popravite? — vprašam.

— Se ne izplača. Cesto bomo speljali po njem.

— Toda kdaj?

Ne daleč od tovarne raste iz leta v leto večje stanovanjsko naselje radeških papirničarjev. Zdaj grade enostanovanjske hišice. V Radečah pa imajo dve ali tri nove železničarske stanovanjske zgradbe, ki bi morale stati menda v Zidanem mostu. Majhen stanovanjski prirastek.

•

V bazenu je vse živo. Precej kopalcev se hladi v tej hudi sopari. Od nekod so se pripodili temni oblaki in mislil sem, da se bo vsak čas ulilo.

— Ne boj se! — me tolaži Zvone — nisi v Trbovljah.

In res. Kakor so prišli, so tudi odšli. Sonce pa je neusmiljeno žgalo, da smo bili vsi raje v vodi kot na suhem.

Sopota privablja goste. Ne toliko čez teden kot ob sobotah in nedeljah. Precej jih je. Saj ni čudno. Prijetno je tu na bazenu, pri Celestinu. Zdi se mi, da ta svet postaja vedno bolj zanimiv tudi za turizem. Ni še dolgo tega, ko je neki Amerikanec o dolini Sopote rekel: »Slovenci sami ne veste, kaj imate!«

Na desni breg Save se je spet vrnilo popoldne. Utrujeni od dela in vročine so se Radečani udobno zleknili v senco, vlak pa me je s polurno zamudo potegnil v Trbovlje.

—pb—

PO KULTURNO-ZABAVNI REVIJI SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV LJUBLJANSKEGA OKRAJA V DELAVSKEM DOMU V ZAGORJU

Kulturno-zabavnemu življenju pravo mesto

Kazno je, da doslej skoro vsa društva kulturno-zabavnemu življenju in razvedrilu niso posvečala dovolj pozornosti, saj so vseskozi dajala prednost klasičnim oblikam kulturnoprosvetne dejavnosti (dramske družine, pevski zbori in drugo). V glavnem se je razvijalo kulturno-zabavno življenje (če ga smemo tako imenovati zaradi dvomljive kvalitete) po raznih lokalih. Posamezna društvo so pa prirejala kulturno-zabavne prireditve takrat, kadar je bila društvena blagajna skoraj prazna in so računali, da bodo z nekaj takimi kulturno-zabavnimi prireditvami vsaj za silo izboljšali finančno stanje društva. Pri vsej tej stvari so pa malo pazili ni pisanost in kvaliteto teh prireditev, saj je bilo glavno vodilo: privabiti čim več ljudi in si tako, kolikor mogoče, izboljšati pogoje za delo.

Dogajalo se je pa celo, da so bili nekje proti plesu, zabavni glasbi in filmu in da so ga kar načelno odklanjali, to pa vse na račun zabavne glasbe. Dodati velja, da so bili nekateri načelno celo proti kulturno-zabavni reviji Svobod in prosvetnih društev ljubljanskega okraja, ki je bila v Zagorju ob Savi. Zanimivo je tudi, da nekateri naši priznani ustvarjalci, ki so prvotno obljubili organizatorjem okrajne kulturno-zabavne revije, sodelovanje, kasneje sploh nish sodelovali. To pa najbrž zaradi mišljenja, da okrajna kulturno-zabavna revija ruši temelje dosedanjim klasičnim oblikam kulturnoprosvetnega dela.

Ker doslej nihče ni skrbel za zdravo kulturno-zabavno življenje in razvedrilo, niti Svobode kot ostala prosvetna društva, niti sindikalne organizacije, niti organizacije Ljudske mladine, je razumljivo, da je bila raven kulturno-zabavnega življenja in razvedrila, kolikor ga je doslej sploh bilo, zelo nizka in so se zato lahko pojavljale razne skupine in oblike dvomljive vrednosti.

Ko je svet Svobod in prosvetnih društev ljubljanskega okraja razpravljal o organizaciji okrajne kulturno-zabavne revije, je imel v mislih predvsem namen, da se spozna raznovrstnost in kvaliteta kulturno-zabavnega življenja (v kolikor ga je po posameznih krajih), vključiti v Svobode in prosvetna društva skupine, ki že ponekod nastopajo, in nenehno iskati nove oblike zabave in družabnega življenja, vse z namenom, da se zadovolji ljudi, ki čutijo potrebo po kulturno-zabavnem življenju. Teh pa ni malo.

Razumljivo je, da so Svobode in prosvetna društva ponekod le že začela razmišljati o kulturno-zabavnem življenju, ki je eden izmed osnovnih problemov kulturnoprosvetne dejavnosti in se zavzela za to, da bi prikazala potrebo po organiziranem kulturno-zabavnem življenju in da se o njem tudi razpravlja. Toda pokazalo se je, da je bilo precej nasprotovanj, ker nekateri — na žalost — še niso dojeli pomena in namena kulturno-zabavnega življenja in razvedrila. Uspehi so se v tem pogledu pokazali le tam, kjer so se za to poleg Svobod in prosvetnih društev zavzele še družbene organizacije, sindikati in organizacije Ljudske mladine.

V komentarju ob zaključku revije so bili našteti tudi kraji, od koder so bile skupine, ki so nastopale na okrajni kulturno-zabavni reviji v Zagorju. Tako je težko razumeti, zakaj na okrajni reviji niso nastopile tudi skupine iz ostalih industrijskih središč v okraju, kot iz Kamnika, Domžal itd. Organizatorjem revije so v teh krajih zatrjevali, da ni skupin oziroma posameznikov, ki bi na reviji lahko nastopali. Pozneje se je pa pokazalo, da to ni res in da verjetno ni bilo ljudi, ki bi skupine pripravili, da bi nastopile in jih pridobili za sodelovanje z društvom. Sicer se ne bi zgodilo, da je v obeh krajih potem pripravila organizacija Ljudske mladine zabavne prireditve, na katerih je bilo dovolj nastopajočih, tako posameznikov in skupin, pevcev in pevk popevk itd. To spominja na to, da tudi kulturno-zabavno življenje in razvedrilo potrebujeta dobrih in izkušenih ljudi in organizatorjev, ki imajo vrh vsega še smisel za iskanje novih oblik in načinov kulturno-zabavnega življenja in razvedrila.

(ma)

Zbirajmo odpadni material!

V našem tedniku smo že pisali, kolike vrednosti so odpadne surovine, ki jih na našem območju odkupuje podjetje »Odpad«.

Glede na to, da vsi naši bralci in ostali državljani ne poznajo važnejših surovin, ki jih poslovalnica podjetja »Odpad« v Trbovljah odkupuje, navajamo nekatere cenike.

Tako odkupuje »Odpad« vse vrste STEKLA, in sicer: belo votlo steklo, izključno sortirano, steklenice, litrske po 15 din za kos; črepinje na drobno po 8 din, v večjih količinah po 10 din za kg; mešano barvano steklo po 2 din v manjših količinah, v večjih po 3 din za kg; ravno okensko steklo po 10 din na drobno, po 12 din za kg v večjih množinah.

Tudi PAPIR predstavlja važen odkupni material, od odpadnega papirja, kartona vseh vrst, do cementnih vreč itd.

Pri odkupu papirja je podjetje »Odpad« določilo posebno prednostno odkupno ceno pionirskim organizacijam kot vzpodbudo za zbiranje odpadne papirne surovine. Tako veljajo za pionirske organizacije odkupne cene mešanega papirja po 18 din za kg, za časopise 25 din. Za ostale zbiralce je pa cena mešanega papirja določena s 15 din in časopisni papir z 18 din za kilogram.

KRPE so nadaljnji odpadni material, ki ga »Odpad« odkupuje, in to od vseh vrst odpadnih šiviljskih in krojaških odrezkov do oglarskih jut ter vse vrste odpadnih krp iz gospodinjstva, to vse po rednih dnevnih cenah.

Navedli smo le nekatere vrste odpadnega materiala, ki naj bi ga državljani zbirali in odprodajali poslovalnici »Odpad« v Trbovljah. Seveda odkupuje to podjetje tudi staro železo ter druge kovine.

Vodstvo poslovalnice »Odpad« je izrazilo težnjo, da naj bi se zbirne baze za odpadni material formirale po kolonijah ter bi podjetje ob večjih količinah samo odvažalo odpadni material v odkupno bazo oziroma postajo.

Kakor smo zvedeli, so bili v preteklem času pionirji osnovne šole Trbovlje-Vode zelo aktivni pri zbiranju teh odpadnih materialov ter so zbrali v svoji pionirski blagajni lepe denarce za svoje organizacijske in prosvetne potrebe.

Vsekakor predstavlja zbiranje odpadnega materiala tudi določeno državljansko nalogo, kajti s tem omogočamo industriji, da si pridobi več osnovnih surovin za predelavo, na drugi strani pa pomeni to zbiranje pomemben prihranek v narodnem gospodarstvu pri nakupu surovin za naše tovarne, pri čemer naj sodeluje vsak zaveden državljan.

Zaradi tega odigravajo poslovalnice podjetja »Odpad« širom po Sloveniji svojo zelo pomembno in odgovorno nalogo, ki smo jo v prid narodnega gospodarstva dolžni v kar največji meri podpirati.

t. k.

PO ZAKLJUČENIH VOLITVAH DS IN UO

gospodarskih organizacij v Trbovljah

Volitve delavskih svetov in upravnih odborov v gospodarskih organizacijah so bile končane ob določenem roku, to je 31. maja 1960.

Iz analize volitev delavskih svetov, ki jo je izdelal občinski sindikalni svet v Trbovljah, je razvidno, da se je število delavskih svetov povečalo od 15 na 19 glede na to, da so 4 gospodarske organizacije presegle število zaposlenih (nad 29).

Tudi volilna udeležba na letošnjih volitvah delavskih svetov je bila zadovoljiva, saj je volilo od 6669 volilnih upravičencev 6200 ali 93 %, opravičeno odsotnih zaradi bolezni ali dopustov je bilo 6,4 %, neopravičenih pa le 43 ali 0,6 %.

V nove delavske svete je bilo izvoljenih 441 članov ali 15 % več kot ob volitvah leta 1958. Žena je sedaj v delavskih svetih 83 proti 58 v prejšnjih delavskih svetih ali 15,2 % več. Tudi mladine do 25 let starosti je sedaj 64 proti 41 prej ali 15,6 % več. Ponovno je bilo izvoljenih v DS le 102 člana, kar pomeni, da so ob kandidiranju novih tovarišev posvetili večjo skrb načelu, da bi vsak član koletivov prišel na vrsto za aktivno delo v tem važnem predstavniškem organu.

Tudi število obratnih delavskih svetov se je znatno povečalo. Prej smo imeli le 2 obratna DS na Rudniku Trbovlje-Hrastnik, sedaj pa jih je kar 7 ter bo sedaj v njih delovalo 153 članov obratnih delavskih svetov proti 60 prej. Zanimivo je dejstvo, da je le 21 članov obratnih delavskih svetov v centralnem delavskem svetu rudnika, kar pomeni, da bo sedaj znatno večje število članov kolektiva neposredno sodelovalo v upravljanju podjetja.

Zanimivo je nadalje razbrati iz analize, da ni bilo posebnih pripomb kolektiva glede dela organov samoupravljanja na predvolilnih sestankih. Tu se poraja vprašanje, ali je bilo sklicanje sestankov preveč formalno, ali pa je bilo delo prejšnjih delavskih svetov zadovoljivo. Vsekakor je važno tudi to, kaj so delavski sveti postavljali na dnevni red teh predvolilnih sestankov, ali zgolj samo kandidature ali tudi poročilo celotnega delavskega sveta. O tem naj bi razmislile tudi sindikalne podružnice, ki so izdelovale analize volitev za svoje podjetje.

t.

— — —

Hrastničani za svoj praznik

Letošnji krajevni praznik bodo Hrastničani lepo proslavili, saj bo v dneh od 26. junija do 4. julija vrsta zanimivih prireditev. Tako bo že v kratkem veliki telovadni nastop društev Partizan iz hrastniške občine, razstava šol in ljudske tehnike, koncert glasbene šole, športni dan športnih društev in koncert Svobode z Dola. Na večer pred občinskim praznikom in dnevom rudarjev bo v Hrastniku slavnostna akademija, 3. in 4. julija pa množični izleti delovnih kolektivov v partizanske kraje Boben, Prapretno in Dol, kjer bodo odkrili spominske plošče. Iz Hrastnika bo odšlo po partizanskih poteh več patrulj udeležencev NOV.

ČISTO NATANČNO

Par je bil tri leta poročen. Ne ravno srečno.

Ona: — Kakšno življenje! Tri leta zakona, 1095 dni pekla!

On: — 1096! Zadnje leto je bilo prestopno leto!

VABILO

Delavska univerza in politična vodstva v občini Trbovlje vabijo na predavanje tov. Borisa Ziherla, člana IK CK ZKS, o temi

MARKSISTIČNO STALIŠČE DO KULTURNE USTVARJALNOSTI V DRUŽBI

Predavanje bo v četrtek, 23. junija ob 17. uri v predavalnici Delavskega doma v Trbovljah.

LITIJSKA RAZGLEDNICA — TAKO JE SEDAJ, KMALU BO DRUGAČE IN LITIJA BO DOBILA PREPOTREBNI VODOVOD

Dr. Ivan Črnagoj:

Neapeljski drobiž

»Vedi Napoli e poi muori« — oglej si Neapelj in potem umri — ta pregovor nam je povedal profesor že v gimnaziji in ga tolmačil takole: »Potem, ko si videl eno izmed najlepših stvari na svetu, lahko umreš.« Šele v Neaplju, na kraju samem, sem zvedel od dobro poučenih domačinov, da je tako tolmačenje napačno. Če jim smem verjeti — in komu naj bi verjel, če ne domačinom — pomeni ta pregovor tole: »Oglej si Neapelj, kajti potem — ko boš šel malo dlje v Kalabrijo, boš umrl, ker te bodo roparji ubili.« Natanko tako so mi rekli sami Napolitanci. Kakor Francozi, se tudi Italijani radi malo ponorčujejo iz samega sebe in svojih znamenitosti, nimajo pa radi, če si jih tujci kaj privoščijo. Vendar me je ta šala bolj spodbudila, da sem se pri ogledovanju Neaplja otresel šolske učenosti, zaostalih knjižnjih modrosti in tudi tiskanih potnih vodičev.

Takoj ob devetih zjutraj sem zavil v imenitni hotel »Excelsior« na obali in najel ceneno podstrešno sobico, kjer je bil zrak najčistejši in razgled na morje najlepši. Nato sem spodaj, v razkošnem salonu, za hip posedel v udobnem naslanjaču in opvrknil s pogledom družbo hotelskih gostov: nekaj starejših Amerikancev, ki upravljajo svojo dolarsko pokojnino v deželah s šibko valuto, družba francoskih filmskih umetnikov in karavana vseprisotnih nemških turistov. Toda jaz sem prišel gledat Neapelj, ne pa sračje gnezdo mednarodnih ptic selivk. Smuknil sem ven in se začel potikati tjavdan po mestu. Odkrival sem rajši drobne zanimivosti, ki jih drugi prezirajo in prezrejo, kakor pa tiste katalogizirane znamenitosti, ki so že zdavnaj odkrite in ovekovečene na vseh razglednicah tega sveta.

Da, vse bolj mogočno bi vplivala name Vezuv in Neapeljski zaliv, če ju ne bi videl že tisočkrat upodobljenih na slikah in fotografijah, na filmskem traku in na turističnih prospektih. Vezuv me je še najbolj prevzel s svojo skrivnostno dremavostjo, ki se je ta orjak lahko vsak hip naveličal in izbruhne — da, ognjenik Vezuv je za Neapelj in njegovo okolico to, kar je tiha eksistenca atomskih bomb za celi svet.

V tistih lepih oktobrskih dneh v Neaplju sem hodil po malem povsod: ob prekrasnem zalivu, ki res nima para na zemeljski obli, okrog Vezuva in Pompejev, ki spominjajo potnika na minljivost vsega posvetnega, okrog starodavnega anžuvinskega gradu, mimo spomenika slavnega pesnika Torquata Tassa v Sorrentu in mimo rojstne hiše filmske zvezde Zofije Loren v predmestju Pozzuoli. Prebral sem napis na spominski plošči na čast Garibaldiju, ki je pregnal iz Neaplja burbonske kralje, in reklamo na pročelju bara, ki ga upravlja Lucky Luciano, iz Amerike pregnani kralj gangsterjev; preštudiral sem tablo na vratih zgodovinskega muzeja »Museo Nazionale«, kjer hranijo razen vseh mogočih drugih starin tudi izkopanine iz Herkulanuma in Pompejev. Ko bi bil univerzitetni profesor, bi se za en dan zakopal med izkopanine, za en dan pa med pergamente v knjižnici in bi potem doma napisal razpravo o zgodovini Neaplja od najstarejših časov do današnjih dni. Tako sem pa odskočil od črne table kakor od mrtvaškega oglasa, ves vesel, da sem še živ in sposoben za potepanje po soncu in zraku.

Križaril sem dalje po mestu; po svetlih avenijah in temnih ulicah, mimo starodavnih palač in najmodernejših stanovanjskih blokov, mimo gostih naselij klavrnih bajt, podobnih preperelim škatlicam žveplenk, skozi gruče elegantnih meščanov na Korzu in skozi hrupni vrvež revnih okrajev, kjer prebijejo ljudje večino svojega življenja na cesti; na cesti sejmarijo, krošnjarijo, počivajo, kuhajo, pijejo, pojejo, ljubijo, brenkajo na kitaro, dremljejo v senci in suše perilo poleg sebe na soncu.

Opoldne sem se kot izkušen potnik ognil »toplo priporočenih turističnih gostišč« kakor kuge in sem šel jest tja, kamor hodijo jest domačini. In tako sem si v zmerni meščanski »osteriji« privoščil slovito napolitansko »pizzo« s paradižniki in jo zalil s kozarcem palermskega vina. Po kosilu sem se odločil še za »siesto«, to se pravi za počitek v prvih popoldanskih urah, in to mi je zelo dobro delo; po mojem je »siesta« ena izmed najbolj pametnih južnjaških iznajdb.

Okrog štirih sem se odpravil spet na pot; pravzaprav sem se nekako vrtinčil v kotlu med morjem in hribi, kjer se je precej na široko vgnezdilo mesto Neapelj. Močno sem se začudil, da se niti meni niti drugim tujcem niso ponujali nikaki »ciceroni«, to se pravi vodiči za razkazovanje mesta. Kam so izginili ti zanimivi tipi, ki jih omenja in graja vsaka potopisna knjiga? Pozneje mi je neki novinar to pojasnil: »Veste, takole je s to stvarjo: poklic vodičev-ciceronov smejo opravljati zdaj samo izprašani, kvalificirani ljudje, in ti seveda nikogar ne nadlegujejo. Prej se je lahko vsak postopač prilepil tujcu in mu za dobro plačilo tako dobro lagal in tvezil o zgodovinskih posebnostih mesta, da bi mrtvi vstajali iz grobov, če bi ga slišali. Tujci niso več vedeli, kako bi se jih otresli. Nekateri bogati Angleži so si pomagali na svoj, čisto po angleško originalen način. Takoj ob prihodu v Neapelj so šli kupit k starinarju ponošeno, malce nacefrano obleko in se preoblekli vanje, da so imeli mir pri ogledovanju mesta.«

Tako sem bil tudi jaz varen pred vodiči; vendar sem se poklicnih bolj bal kakor šušmarjev, kajti kvalificirano delo zahteva tudi kvalificirano plačilo, najrajši v dolarjih. No, pa sem vseeno marsikaj videl in doživel. Pred spomenikom nemškega pesnika Johanna Wolfganga Goetheja (ali kakor bi rekli pred vojno v Beogradu »Jovana Vukohoda Geteta«) sem se zapletel v pogovor z Nemko zrelih let, ki je prišla občudovat kip svojega rojaka. Jaz pri Goetheju najbolj občudujem to, da si je v položaju nemškega dvornega svetnika in v smrtonosnem vzdušju najhujšega birokratizma znal ohraniti čut za lepoto. Razen tega so nam v gimnaziji toliko govorili o Goetheju, da sem ga pozdravil kot nekakšnega znanca iz mladih let. To je gospa Hilda iz Hamburga menda opazila in je spregovorila: »Imeniten mož, kaj?«

»O, to pa to,« sem pritrdil.

»In tudi Neapelj je krasen, ali ne?« doda ona.

»Da, to je pravi biser, obdan od akvamarinskega leskетanja morja in vdelan v čudovit okvir starinskih posebnosti,« sem odgovoril zaradi Goethejeve navzočnosti kolikor mogoče po pesniško.

»Pa tudi Italijani niso taki, kakor jih obrekujejo naši časopisi. Pravijo, da ne puste nobene ženske pri miru, posebno če je turistka iz severne Evrope. Mene ni doslej še nihče nadlegoval.«

Pogledal sem jo: pegast, oglat obraz, vodenosive oči pod okornimi očali, tanka plast medlorumenih las, prevezanih s plastično zaponko v podobi cvetličnega venca. Obleka in čevlji bi vzdržali tudi za ekspedicijo na Himalajo.

Tudi jaz nisem hotel biti slabši od Italijanov; vljudno sem se poslovil od Nemke in jo pustil na miru.

(Dalje prihodnjič)

Pred novimi nalogami

V ZAGORJU OB SAVI SO SE SEŠLI ČLANI POVERJENIŠTEV OBČINSKEGA KOMITEJA ZKS ZA OBMOČJA VSEH TREH ZAGORSKIH STANOVANJSKIH SKUPNOSTI

V Zagorju ob Savi so se sešli člani poverjeništev občinskega komiteja ZKS za ob močja stanovanjskih skupnosti Zagorje I, Zagorje-Center in Loke-Kisovec in se pomenili o nekaterih najvažnejših nalogah poverjeništev občinskega komiteja ZKS Zagorje ob Savi. Sestanek je vodil organizacijski sekretar občinskega komiteja ZKS Zagorje ob Savi tovariš Brane Vipotnik.

Ena najvažnejših nalog poverjeništev občinskega komiteja ZKS bo koordiniranje in vsklajevanje dela osnovnih organizacij ZK in dajanje iniciativ za delo v osnovnih organizacijah. Letne konference OO ZKS so namreč pokazale, da so bile nekatere osnovne organizacije le preveč zaprte vase, da je bilo zlasti premalo ocen dela, uspehov in neuspehov, tako osnovne organizacije ZK kot celote kakor tudi ocen o delu posameznikov v organih družbenega in delavskega upravljanja in drugod. Posebno skrb bo treba posvetiti delu in razvoju stanovanjskih skupnosti, prvenstveno pa seznaniti vse člane ZK z minimalnimi programi stanovanjskih skupnosti.

Delo in razvoj stanovanjskih skupnosti sta ena od neodložljivih in stalnih nalog osnovnih organizacij ZKS, saj se bodo stanovanjske skupnosti razvijale z nenehno skrbjo in načrtnim delom ter pomočjo vseh organizacij na območju, za katerega so ustanovljene, zlasti pa bo treba pri tem upoštevati materialno bazo stanovanjskih skupnosti in pomagati pri reševanju začetnih težav. Pred vsem bo treba ugotoviti, kaj je na območju, za katerega je ustanovljena stanovanjska skupnost, najnujnejše in za uresničitev tega potem angažirati vse moči. Osnovne organizacije ZK morajo dajati vrsto iniciativ za reševanje vrste vprašanj pri nadaljnjem razvoju stanovanjskih skupnosti, prav tako pa morajo vplivati na vsebino in način dela. Skupaj z organizacijo SZDL bo poskrbeti, da bo postalo delo hišnih svetov boljše, predvsem pa, da si člani hišnih svetov pridobijo določeno prakso in izkustva pri reševanju vsakodnevnih nalog.

Naloga poverjeništev občinskega komiteja ZK bo tudi angažirati ljudi za reševanje problemov komune in pomoči pri njenem nadaljnjem razvoju. Za obravnavanje teh problemov bodo v prihodnje poverjeništva občinskega komiteja sklicevala konference članov ZK. Zaključke teh konferenc pa bo treba potem tudi uresničevati.

Poverjeništva občinskega komiteja Zveze komunistov bodo morala prav tako analizirati iniciative raznih organov družbenega upravljanja. Dogaja se namreč, da razni organi obravnavajo probleme, na katere naletijo pri svojem delu in dajejo za njihovo rešitev vrsto predlogov. Največkrat se pa zgodi, da ostanejo ti predlogi le predlogi. Zaradi tega bo naloga poverjeništev občinskega komiteja ZK, da te stvari rešujejo najprej z organi, ki so pristojni za odločanje in reševanje teh zadev. Prav tako važna naloga bo organiziranje razprav o družbenem načrtu in proračunu občine za prihodnje leto in razprav o perspektivnem načrtu razvoja občine.

Na sestanku članov poverjeništev občinskega komiteja ZKS za območja stanovanjskih skupnosti v zagorski občini so se nadalje pomenili tudi o nekaterih organizacijskih nalogah poverjeništev. Poverjeništva bodo izdelala sezname vseh članov ZK na območju poverjeništva, poskrbela za evidenco vseh organov in društev, ki delujejo prav tam, dajala bodo iniciative za sestanke aktivov Zveze komunistov in za konference članov Zveze komunistov za posamezna področja družbenega dogajanja (te konference bi pa potem sklical občinski komite ZK za področje občine). Potrebno bo najti tudi primerne prostore za poverjeništva občinskih komitejev in jih urediti.

Poverjeništva občinskega komiteja ZK v zagorski občini bodo imela v prihodnjih dneh sestanke, na katerih bodo izdelali program dela za letošnje leto, hkrati pa tudi konkreten program dela za krajša razdobja. (ma)

Pogovor mimogrede

Srečala sva se se večkrat: pred leti, ko je sedel v plavi uniformi vratarske lože in pred dnevi ob oglušujočem ropotu njegove stružnice v Strojni tovarni v Trbovljah.

Težko se je odločil, da postane več kot navaden vratar. Francetu Hlastecu, zdaj že polkvalificiranemu delavcu v tovarni rudarske opreme tega ni žal.

— Zaradi bolezni poprej nisem bil za fizična dela in sem moral opravljati lažje posle — pripoveduje France. — Počasi sem ozdravel in pričel razmišljati, da bi zapustil to vratarsko mesto in odšel za stroje, kjer bi, verjemite mi, laže živel. Izpodbudilo me je to, da so v naši tovarni mnogi delavci s pomočjo izobraževalnega centra dosegli boljšo kvalifikacijo. Poskusil sem tudi jaz. Zakaj bi bil vedno le vratar in nekvalificiran delavec?

In odločil se je. Niti trije križi in pol mu niso vzeli volje, da ne bi po več kot dvajsetih letih znova prijel za šolske in strokovne knjige. Skupaj s tremi tovariši iz tovarne se je na delu priučeval delovanju in opravljanju stružnice, popoldne pa je posvetil samo učenju. Prišli so izpiti. Uspel je. Na spričevalu je zapisana ocena: dobro. Za sedaj si je oddahnil. Čez tri leta bo ponovno šel pred izpitno komisijo. Tokrat se bo potegoval že za kvalificiranega delavca.

— Zdaj samo čakam, da bo tovarna kupila nekaj novih stružnic. In potem bo tudi zame prijetneje, ko bom delal za »svojo« stružnico. Zdaj bolj gostujem.

Delavec France Hlastec stanuje zdaj v lepem, svettem stanovanju Kovinarskega naselja Strojnih tovarn. Poprej se je stiskal v enosobnem stanovanju samskega doma, zdaj je tu mnogo prijetneje.

Pa še to: France in njegova žena sta bila prva, ki sta pri gradnji kovinarskega naselja naredila 258 prostovoljnih delovnih ur.

P. Burkeljc

Spremembe uredbe o otroškem dodatku

S 1. julijem 1960 začne veljati uredba o spremembah uredbe o otroškem dodatku, objavljena v Uradnem listu FLRJ, št. 48-59 in popravljena v Uradnem listu FLRJ št. 49-59. Po tej uredbi sta spremenjena 34. in 35. čl. uredbe v tem smislu, da se upravičence, ki jim gre otroški dodatek v polnem znesku, dodatek poveča za 250 din mesečno za vsakega otroka, začenši od drugega otroka dalje. Lestvica otroškega dodatka I. skupine iz 35. člena uredbe se torej s 1. julijem spremeni tako, da gre za enega otroka 3.240 dinarjev, za 2 otroka 6.310 dinarjev, za 3 otroke 8.960 dinarjev, za 4 otroke 11.190 dinarjev, za 5 otrok 12.920 dinarjev in za vsakega nadaljnjega otroka 1.730 dinarjev. Opozarjamo, da se navedeno povečanje nanaša samo na tiste upravičence, ki prejemajo otroški dodatek v polnem znesku, to je na upravičence, ki nimajo nikakršnega davka na zemljo, ki nimajo nad 150 dinarjev dohodka na člana družine mesečno od zemlje, (vrednost lastnega stanovanja ne vpliva na pravico do otroškega dodatka), ki nimajo nad 500 din dohodka na člana družine mesečno od zemlje, vzete v zakup, in ki nimajo drugih davku zavezanih dohodkor (obrti itd.). Otroški dodatek v povečanem znesku se mora izplačati že s plačo za mesec julij 1960.

Zavezance prispevka za socialno zavarovanje opozarjamo, da zavodi za socialno zavarovanje v zvezi z zadevnim povečanjem otroškega dodatka ne bodo izdajali novih odločb, temveč bodo na zadnji odločbi vidno označili znesek dodatka, ki gre upravičencu od 1. julija 1960. Enako naj store zavezanci prispevka z izvodi odločb, ki se nahajajo pri njih, v plačilne liste za mesec julij pa naj vnesejo ustrezne nove zneske ne da bi čakali še kakšna navodila.

RZSZ v Ljubljani.

Bralci nam pišejo

IZ LITIJE IN OKOLICE

KAM NAJ GREM Z OTROKOM?

Vsak dan, ko se odpravljam z otrokom na sprehod, se mi vsiljuje vprašanje — kam, v kateri konec Litije? In potem grem, enkrat na košarkarsko igrišče ob Savi, drugič na nogometno igrišče ali v parke, vendar nikjer ne moreš otroka niti trenutek spustiti brez skrbi iz rok. Na igrišču so vedno treningi, v parku pa otrok mimogrede uide na gredo.

Vprašujem se: ali v iz dneva v dan bolj in bolj razvijajoči se Litiji res ni mogoče zbrati toliko sredstev, da bi se uredilo primerno otroško igrišče? Pristojni činitelji bi lahko z malo dobre volje problem rešili z ureditvijo otroškega igrišča, ki je bilo pred leti urejeno na desnem bregu Save, a je sedaj popolnoma opuščeno. Prav tako ne bi stalo veliko denarja, če bi uredili še eno otroško igrišče v središču naselja »Stavbe«, kjer so bili v kratkem času zgrajeni štirje novi bloki, tri pa še zidajo. Potem se ne bi iz dneva v dan spraševali — kam z otrokom? Odpadel bi večni strah, da ga niti trenutek ne smeš spustiti iz rok, a bi se vendar otrok lahko družil s svojimi vrstniki na igrišču, nadzor nad njimi bi pa lahko imelo le nekaj mamic, medtem ko bi druge doma mirno opravljale svoje delo.

Upam, da bo moj glas našel razumevanje in odmev. Prizadeta domačinka

SEST LET GLASBENE ŠOLE V LITIJI

— V začetku leta se je vpisalo 93 kandidatov — mi je dejal zdaj ob zaključku šolskega leta ravnatelj tov. Jakopič. — Na zaključni produkciji je pa nastopilo 75 sodelujočih.

Končna šolska glasbena prireditev na kraju 6. šolskega leta je bila v dvorani sindikalnega doma. Bilo je precej poslušalcev: starši nastopajočih, pa tudi prijatelji glasbe in mladine. (Le uradnih predstavnikov, ki naj bi spremljali delo te šole, je bilo premalo — so mi potožili.)

Vzdušje na slavnosni akademiji je bilo slovesno. Nastopali so solisti in zbori, violinisti, klaviristi, harmonikarji — skratka, z vseh delovnih področij, ki jih vadijo na naši glasbeni šoli. Posebno srčkan je bil nastop godalnega orkestra. Eden izmed najmlajših godbenikov (mali Kolšek) s kratkimi nogami ni segel niti do tal, pa je že sledil pozorno taktirki dirigenta in vlekel svoj lok po violini.

Mladina je pokazala plod vestnega učenja in z nastopom so bili gotovo zadovoljni vsi mladi gojenci in njihovi starši, pa tudi učiteljski zbor te naše pomembne glasbene vzgojevalnice. Prepričan sem, da se bo Litija odslej vse bolj življenjala v glasbenem pogledu. Saj pomagajo gojenci te šole tudi na raznih prireditvah množičnih organizacij, zato lahko ugotovim, da je obstoj šole koristen in potreben. (J. Ž.)

SEKCIJA INTERNIRANCEV ZVEZE BORCEV SE PRIPRAVLJA NA OBISK V BEGUNJE

Letošnje leto je ustanovila litijska Zveza borcev NOV sekcijo internirancev. V njej so včlanjeni vsi, ki so šli skozi mnoga nemška taborišča in so bili pozneje izseljeni. Ker ta sekcija še nima včlanjenih vseh oseb, ki imajo za sprejem v to sekcijo pogoje, imajo zdaj možnost, da se včlanijo v ZB.

Na zadnji seji je odbor internirancev razpravljal o delovnem načrtu. Med drugim so sklenili, da bodo letos skupno obiskali taborišče talcev v Begunjah na Gorenjskem. V to nemško ječo so odpeljali gestapovci precej Litijanov že prve tedne po okupaciji. Prvi večji transport je odšel iz Litije v Begunje že v začetku maja leta 1941. V Begunjah je bila letos na šolskem izletu tudi skupina litijskih šolarjev, da so spoznali kraj in ječe, kjer so bili pred 19 leti njihovi učitelji, a tudi nekateri starši sedanje šolske mladine. Tam je mladina doumela vso težo življenja pod okupacijo. — Za izlet litijske ZB v Begunje se zdaj zanimajo mnogi člani, da po dolgih letih spet obiščejo kraj in taborišče talcev, kjer so bili zaprti za rešetkami. Na pokopališču talcev v Begunjah so mnoga imena Litijanov, pa tudi okoličanov iz litijske komune. Del sedanje litijske komune je bil vključen leta 1941 v nemški rajh in pod nasilni škorenj Adolfa Hitlerja, po južnem delu sedanje komune pa je tekla nemško-italijanska meja. Primskovo in Gabrovka sta pripadali pod Italijo in Mussolinija.

KNJIGA O VAČAH NA MEDNARODNI RAZSTAVI KNJIG

Zveza jugoslovanskih knjižnih založb, ki jo vodi kot predsednik slovenski književnik in direktor Državne založbe Slovenije dr. Ivan Bratko iz Ljubljane, sodeluje na V. mednarodni razstavi knjig v ZDA. Knjige razstavljajo v Chicagu in na Columbia univerzi v New Yorku. Na tej razstavi je okrog tisoč knjig iz Jugoslavije. Zanimivo je, da je direktor Jugoslovanske razstave tov. Bratko uvrstil med razstavne knjige tudi delo o naših Vačah. Naslov knjige je »Situla sa Vača«. To zanimivo delo o Vaški situli in starih Ilirih je izdala beograjska založba »Jugoslavija«. Izšla je v srbskem in angleškem jeziku. V prevodu ima ime: The situla of Vače. Velja 500 din (0,83 dolarja) in se dobi pri Državni založbi v Ljubljani.

Tako je na pomembni razstavi v Ameriki zastopano tudi naše Zasavje s prikazom najstarejšega kraja — Vač. J. Ž.

PONOVIČE — NOVA IZLETNIŠKA TOČKA LITIJANOV

Odlov srnjadi se je začel letos 1. junija. Litijski lovci so sklenili, da bodo svoje goste na lovski prireditvi, ki je bila prejšnjo nedeljo v idiličnem parku na Ponovičah, pogostili tudi s srnjakovo pečenko. V ta namen so se odločili za odstrel petih kosov srnjadi. — Na lov je odšlo več članov litijske lovske družine. Srnjad je pa previdna divjad in se ji seveda le težko približaš. Med prvimi strelci, ki so imeli srečo, je bil najmlajši član LD Litija tov. Peter Lebinger, dijak-maturant, ki je ustrelil v letošnji sezoni prvega srnjaka. Podaril ga je prireditvenemu odboru za pogostitev na lovski prireditvi na Ponovičah. Tudi drugi srečni lovec, tov. Mirko Pinter, lovski čuvaj s Ponovič, je imel srečo in je podrl drugega srnjaka. Zatem je naskakovalo srnjad še več drugih lovcev, a se jim je divjad pravočasno umaknila izpred pušk.

Na lovski prireditvi na Ponovičah sta bila oba mlada strelca, tako maturant Peter in lovski čuvaj Mirko, deležna pohvale vseh gostov. Pa seveda tudi zbor lovskih kuharic, ki so pripravile res okusno lovsko obaro.

Lovska prireditev na Ponovičah je uspela v zadovoljstvo prirediteljev, a tudi številnih gostov. Za razvedrilo so priredili tudi tekmovanje z malokalibrsko puško. Na prireditvi so igrali domači godbeniki, neutrudni »Veseli vrabci«. — Letošnja lovska prireditev na Ponovičah zasluži zaradi celotno izvedene organizacije vso pohvalo. Dokazano je spet, da so Ponoviče idealna točka za prirejanje poletnih prireditev na prostem, zato imajo vso možnost, da se razvijejo v prijazno turistično postojanko.

Lovski piknik na Ponovičah so obiskali tudi številni zunanji gostje, tako iz Ljubljane, Zagorja in drugod. (—jž—)

ŽELJA PRIMSKOVČANOV — TELEFON

O Primskovem, ki je najbolj južna vas od Litije, iz središča komune oddaljena 15 km, pišemo res premalo. Kraj je znan še izpred vojne kot vabljiva turistična točka.

Med vojno je Primskovo doživelo pisane zgodovino in je prišlo tod do večjih bitk. Prva bitka na Primskovem je bila že leta 1941. Tedaj so se spoprijeli partizani z Italijani. Južni del sedanje litijske komune je pripadal namreč Mussolinijevi Italiji. Na Primskovem so Italijani napadli 25. decembra 1941 II. štajerski bataljon komandanta Staneta. Partizani so že tedaj proslavili Primskovo, ker so pognali Italijane v beg.

Na Primskovem pa vedo povedati še precej o podobnih partizanskih zmagah. Zdaj imajo na Primskovem novo šolsko poslopje. V zadnjem času so odprli na Kopačiji gostilno, ki jo vodi sposobni domačin tov. Draksler. Imajo tudi zasilno pošto, ki deluje preko najbližnjega poštnega urada Šentvid na Dolenjskem. Zdaj si pa domačini žele še telefonsko zvezo. O tej so govorili že na zboru volivcev in so se podjetni domačini izrekli, da bodo prispevali h gradnji telefonske proge z delom, pa tudi z drogovi za telefonsko napeljavo.

V zadnjem času so starši šolske mladine na Primskovem izvedli akcijo za nakup novih šolskih klopi. Starši so sklenili: »Mladina v novi Jugoslaviji ne sme sedeti v novi šolski stavbi na starih klopeh!« Zato so zbrali potrebno količino lesa in ga prodali, za izkupiček pa so kupili moderne šolske klopi. Zdaj domačini pravijo: »Če nam je uspela akcija za nakup novih šolskih klopi, si bomo neutrudno prizadevali tudi za uvedbo telefona na naš hrib.«

Na Primskovo radi prihajajo mnogi izletniki. Najbližji je dostop s postaje Veliki Gaber na Dolenjskem. Od tam je le uro hoda na vrh 592 m visokega razglednega primskovškega hriba. Za povratek je pa najbolj ugodna pot skozi Kopačijo in po novem delu ceste skozi vinograd Kremenjak. Od tam prideš na Jelše in mimo Candrovega križišča v Kostrevnico. Nato te vodi pot še skozi Smartno in do vlaka v Litijo. Na vsej poti boš imel obilo prilik za ogled lepe narave, zanimivih vasi in kmetij. Spoznal boš napredek pridnih in podjetnih ljudi na južnem koncu litijske komune. (—jž—)

IZ ZAGORJA

POSVETOVANJE O NEKATERIH TELESNO VZGOJNIH PROBLEMIH V ZAGORSKI OBČINI

Pretekli petek je bilo v domu športnega društva Proletarec v Zagorju ob Savi posvetovanje o nekaterih telesnovzgojnih problemih v zagorski občini. Posvetovanje je sklicala Občinska zveza za telesno vzgojo, vodil ga je in poročal pa predsednik te zveze, tovariš Brane Vipotnik. — Glede na to, ker pomeni posvetovanje važno napotilo za nadaljnje delo telesnovzgojnih organizacij s področja zagorske občine, bomo o njem več poročali v prihodnji številki našega lista.

TRI PRIREDITVE V NOVEM DELAVSKEM DOMU

V zadnjem tednu so bile v veliki dvorani novega Delavskega doma v Zagorju ob Savi tri gledališke predstave. V petek so gostovali mladi igralci iz Radeč in v režiji prof. Janeza Pešca zaigrali Sofoklejevega »Kralja Ojdipa«. V soboto je v domu gostovala dramska skupina DPD Svobode Loke-Kisovec in uprizorila »Dobrodošla miss Agata«. V nedeljo zvečer pa je dramska skupina zagorske Svobode ponovila Cankarjevo farso »Pohujšanje v dolini šentflorijanski«.

IMENOVAN JE UPRAVNI ODBOR OBČINSKEGA STANOVANJSKEGA SKLADA

Na podlagi določb zakona o finansiranju gradnje stanovanj se v Zagorju imenovali nov upravni odbor občinskega stanovanjskega sklada, ki šteje 7 članov. Predsednik upravnega odbora občinskega stnovanjskega sklada je tovariš Dušan Kolenc, v upravnem odboru so še po en zastopnik sveta za stanovanjske zadeve ObLO, zastopnik ObO SZDL, zastopnik ObSS, zastopnik stanovanjske skupnosti Zagorje I, stanovanjske skupnosti Zagorje II in stanovanjske skupnosti Loke-Kisovec.

IZŠLA JE ZADNJA ŠTEVILKA TRETJEGA LETNIKA »LEVE«

Te dni je izšla zadnja, to je šesta številka tretjega letnika glasila mladih Zagorjanov »Leva — Leva«. Številki, ki obsega 19 strani pesmi, zapisov, proze, reportaž in drugega, je priloženo tudi kazalo. List postaja od številke do številke kvalitetnejši in vsebinsko bogatejši, zato mu želimo v prihodnjem letu izhajanja kar največ uspehov.

KONČNO SO SE VSELILE STRANKE V STANOVANJSKI BLOK SOINVESTITORJEV

Po precejšnji zamudi so se sedaj vselili stanovalci v stanovanjski blok soinvestitorjev, občinskega ljudskega odbora Zagorje, Industrije gradbenega materiala Zagorje in Industrijske rudarske šole Zagorje ob Savi. Sicer je bilo v načrtu, da bi se stanovalci vselili v ta stanovanjski blok že proti koncu lanskega leta, a so nastopile težave.

IMENOVAN JE TUDI GRADBENI ODBOR ZA GRADNJO KOPALIŠČA V ZAGORJU

Ker ni bilo pravega vodstva in kontrole nad deli pri gradnji novega plavalnega bazena v Zagorju ob Savi, je občinski ljudski odbor v Zagorju ob Savi na zadnji seji obeh zborov sklenil, da imenuje gradbeni odbora za gradnjo plavalnega bazena v Zagorju ob Savi. Za predsednika gradbenega odbora je bil imenovan tovariš Brane Vipotnik, v odboru pa so še Iva Vidmar, Boris Taufer, inž. Metod Malovrh in Ciril Garantini.

IZŠLA JE PRVA ŠTEVILKA TURISTIČNO-INFORMATIVNEGA BILTENA ZAGORSKE OBČINE

V sredo, 15. junija, je izšla prva številka Turističnega informativnega biltena, ki ga bo izdajalo Turistično društvo v Zagorju v času glavne sezone vsakih 15 dni. Prva številka ima 11 strani branja, objavlja pa tudi vozne rede vlakov in vozne rede avtobusnih prog, ki jih vzdržuje zagorski Avtoprevoz.

GRADIJO DELAVSKO NASELJE

Na levem bregu Kotredežce, ob Trboveljski cesti, gradi zagorsko gradbeno podjetje delavsko naselje za svoje potrebe. Zraven samskega doma bodo tam še prostori restavracije in drugi potrebni pomožni prostori. Gradnja delavskega naselja zagorskega gradbenega podjetja je nujna, ker bi podjetje lahko znatno povečalo obseg del, če bi imelo dovolj delovne sile. Te pa doslej ni bilo, ker ni bilo stanovanj. (ma)

IZ HRASTNIKA

LEP SPOMIN UPOKOJENCEV V TOVARNI KEMIČNIH IZDELKOV

Prav je, da kot kronisti, čeprav nekoliko pozno, zapišemo tudi tole:

Dne 30. IV. 1960, ko je imel delavski svet slavnostno sejo pred mednarodnim praznikom delavcev, so bili nanjo povabljeni tudi vsi upokojenci tovarne (po številu okrog 40), po njej so pa bili vsi upokojenci lepo pogoščeni, a na koncu je bil še vsak upokojenec obdarjen s tisoč dinarji.

Med pogostitvijo so se veselo pogovarjali stari veterani dela ter obujali spomine na dolga leta svoje službe in delo, ki še danes v mislih združuje stare veterane s sedanjim delovnim kolektivom tovarne — tovariš inž. Majcen je pa razlagal načrt bodoče Tovarne kemičnih izdelkov v Hrastniku, ki se v prvi fazi že uresničuje.

Ko je nekdo izmed upokojencev vprašal, kaj jih je privedlo do tega, da so se spomnili še na upokojence, saj se v predaprilski Jugoslaviji niti po osvoboditvi še ni nihče spomnil nanje, se je tov. inž. Majcen prijazno nasmehnil in odgovoril, da je to dolžnost iz spoštovanja do starih delavcev, saj bodo tudi mladi nekoč stopili v vrste upokojencev.

Vsi upokojenci se prav lepo zahvaljujejo za to ganljivo pazljivost upravi tovarne in članom delavskega sveta, prav tako se zahvaljujemo, da so bili oddaljeno stanujoči upokojenci potem še z avtom pripeljani na njihove domove.

Želeli bi samo, da bi to prisrčno gesto posnemali tudi v drugih podjetjih. J. K.

IZ ČEMŠENIKA

ZADRUŽNIKI SO IMELI OBČNI ZBOR

V Cemšeniku je bil v četrtek, 16. t. m., občni zbor kmetijske zadruge. Na zboru je bil podan obračun dela za preteklo leto. Zadružniki, ki so se udeležili zbora, so skrbno poslušali poročila svojih organov, ki so jih pred časom izbrali za vodstvo zadruge. Vendar bi pri 183 članih zadruge pričakovali, da bo Prosvetni dom bolj poln, kot je bil.

Iz poročil, še bolj pa iz razprave smo videli, da je problemov veliko. Občni zbor je nakazal smer v kmetijstvu in se s tem približal današnji politiki v zadružništvu. Priznati moramo, da so razmere za kmetovanje pri nas težke in specifične. Velika strmina, plitva tla itd. so težave, ki ovirajo kmetovanje s pomočjo strojev. Vendar so zadružniki v razpravi prišli do tega, da jih čas le sili v napredek in da bodo morali najti specifične, čemšeniške oblike dela. Obnova dela v zadružništvu so kaj preproste in jih bodo tudi v našem kraju lahko prilagodili. Kooperacija v pridelovanju krmnih rastlin, pogodbena reja živine, to so oblike, ki so primerne tudi za Čemšenik. V letošnjem letu imajo 112 ha v sodelovanju. Te površine so po podatkih iz poročil pognojili in uspeh ni izostal. Povprečno so potrosili po 600 kg mineralnih gnojil na hektar.

Kakor povsod drugod, se tudi v Čemšeniku pojavljajo zemljišča, ki nai bi jih vzela v najem kmetijska zadruga. Z oddajo trgovin s potrošnim blagom je seveda zadruga napravila prvi večji korak, ki je odmerjen vsem kmetijskim zadrugam. B. Z.

SKUPNO BODO UREDILI SVOJ KRAJ

VAČE so nam zgodovinski kraj, ki ima bogato historično preteklost, vendar je zadnje čase pričel izgubljati na svoji popularnosti, dasi so Vače zelo lepa turistična točka ne samo za posamezne turiste, temveč tudi za skupinske izlete.

Da bi poživili kulturno in turistično dejavnost, so imeli pred kratkim člani vseh okrajevnih organizacij skupen sestanek, na katerem so razpravljali o perspektivnem razvoju turizma in gostinstva na Vačah. Že na občinski konferenci o turizmu in gostinstvu je bilo poudarjeno, da turistična društva premalo skrbe za ureditev svojih krajev, posebno glede estetskega videza, prav tako nimajo sodobno urejenih gostišč, kar je tudi pogoj za razvijanje turizma. Zato so na tem sestanku sprejeli v program bodočega dela ureditev Vač oziroma posameznih stavb, ureditev ulic in vrtov ob hišah. Na prostoru, kjer so ruševine stare šole, bodo uredili lep park ter postavili spomenik padlim borcem NOV, ki je sedaj na neprimernem mestu.

Vsa dela bodo krajevne organizacije organizirale in opravile same s prostovoljnim delom razen materialnih stroškov za nakup cementa, ki ga bodo potrebovali pri ureditvi parka. Za ureditev svojega kraja so si zadali sorazmerno kratek rok — 22. julij, dan vstaje — vendar je njihova pripravljenost in samoiniciativa porok, da bodo zadane si naloge tudi izvršili.

Ker na Vačah ni gostinskega obrata, ki bi ustrezal potrebam razvijajočega se turizma, bodo uredili sodoben gostinski lokal, o čemer že razpravljajo ter so zadeven predlog že poslali ObLO Litija.

50-LETNICA TELOVADNEGA DRUŠTVA V RADEČAH

Te dni praznuje Partizan v Radečah lepo in pomembno obletnico. Minilo je 50 let, odkar je bilo ustanovljeno v Radečah prvo telovadno društvo. Ko društvo sedaj polaga obračun svojega dela, vidimo, da je bilo le-to vsa dolga leta zelo aktivno, plodno in uspešno. Čimlepše proslaviti ta jubilej, je pa naloga, ki so si jo zadali letos vsi telovadci v Radečah. Zato ni čudno, da obsega program prireditev skoraj teden dni.

Kot prvi so pretekli četrtek že nastopili lahkoatleti domačega društva s sodelovanjem Partizana iz Hotemeža. Dasi delajo atleti brez pravih pogojev — saj je proga za tek na 100 m kar na cesti — je bilo doseženo nekaj dobrih rezultatov — in kar je najvažnejše: tudi množičnost je bila zadovoljiva. — Najboljši so bili:

TEK 100 m: 1. Pergar 12,2, 2. Knavs 12,5, 3. Koren 12,7.
MET KROGLE: 1. Koren 11,20, 2. Pergar 11,10, 3. Skubic 10,18.
SKOK V VIŠINO: 1. Koren 162, 2. Skubic 157, 3. Novinec 153.
SKOK V DALJINO: 1. Koren 569, 2. Pergar 537, 3. Mrežar 500.

Že naslednji dan so se pa zelo dobro odrezali tudi rokometaši. Priredili so manjši turnir, na katerem sta sodelovala še Rudar iz Trbovelj in Rudar iz Laškega. Najprej sta se pomerila Rudar iz Laškega in domači Partizan. Po izredno ostri in trdi borbi, v kateri je bila v vodstvu sedaj ta, sedaj druga ekipa, so končno v zadnjih minutah zmagovali domači z rezultatom 16:14 (8:9). V naslednji tekmi sta pa zaigrali obe rudarski ekipi. Vendar se Laščani kljub požrtvovalni borbi niso mogli upirati močni in izredno dobro vigrani ekipi iz Trbovelj ter so bili premagani z 11:18 (5:7). — Najlepša je pa bila zadnja tekma med obema zmagovalcema. Tudi v tej tekmi je bil Rudar iz Trbovelj boljši, a so se domači zelo dobro upirali premočnemu nasprotniku in bili poraženi s 13:19 (6:11). Tako je prvo mesto in pokal osvojili trboveljski Rudar, drugi so bili Radečani, a tretji Laščani. Najboljši igralci so bili: Trboveljčani Lopan in Jekuž in Zagar, največ golov sta pa dosegla Škrinjar 13 in Mrežar 11. — Gledalcev je bilo okrog 100.

V soboto zvečer je bila v društvenih prostorih še slovesna seja odbora, v nedeljo bo pa telovadni nastop.

-ar

ŠPORTNA TEKMOVANJA V POČASTITEV PRAZNIKA RUDARJEV

Sindikalna podružnica, na rudniku v Trbovljah, je v počastitev praznika rudarjev pripravila tudi že tradicionalna športna tekmovanja.

Tako bo tekmovanje v streljanju dne 25. junija tega leta v prostorih telovadnice ŠD Rudarja Trbovlje pri pomožnem igrišču;

kegljaško tekmovanje bo 28. in 29. junija tega leta na kegljišču ŠD Rudarja;

namizni tenis bo 1. julija t. l. v domu ŠD Rudarja;

odbojkarski turnir bo 26. junija t. l. na igrišču TVD Partizana v Trbovljah.

Tekmovanje v šahu je bilo dne 22. t. m., medtem ko so se nogometna tekmovanja pričela 16. junija in bodo trajala do 29. junija t. l. na pomožnem igrišču ŠD Rudarja Trbovlje. t.

Problemi industrije in obrti

Na seji sveta za industrijo in obrt pri občinskem ljudskem odboru v Litiji so razpravljali o gibanju osebnih dohodkov v industriji. Čisti osebni dohodki naraščajo, kar je posledica kompleksnega nagrajevanja dela ter vedno večjega odstotka del, plačanih po učinku.

Povprečni zaslužek na uro na zaposlenega v industriji je znašal v mesecu januarju 1960 79 dinarjev, v februarju 81 din, v marcu 88 din in v aprilu 89 din. Povprečni mesečni čisti dohodek na zaposlenega v industriji je znašal v prvem četrtletju letošnjega leta 16.632 din mesečno.

Predilnica v Litiji ima že od začetka letošnjega leta uvedeno nagrajevanje po enoti proizvoda, kar je dalo v prvih štirih mesecih zelo dobre rezultate. V ostalih gospodarskih organizacijah so pa nagrajevanje po učinku močno povečali, saj je 61% vseh delovnih mest normiranih. Podjetja so nadalje začela s pripravami za uvedbo kompleksnega nagrajevanja po enoti proizvoda, s katerim bi začeli proti koncu leta.

Svet je tudi sprejel sklep, da se razen industrijskih gospodarskih organizacij, ki so že začele s pripravami za izdelavo petletnega perspektivnega razvojnega načrta podjetja, pokličejo tudi vsa obrtna podjetja, da prav tako pripravijo petletne perspektivne plane svojega podjetja. Ta načrt naj se glede investicij omeji predvsem na lastna razpoložljiva sredstva in sredstva občine.

Dal je tudi oddelku za gospodarstvo pri ObLO Litija priporočilo, naj pri sestavi perspektivnih planov nudi pomoč tistim podjetjem, ki nimajo za to delo na razpolago ustreznega kadra.

A.K.

ZAKLJUČEK AKCIJE »KOLESAR — NA CESTI NISI SAM« V ZAGORJU OB SAVI

Komisija za varstvo prometa, ki jo je imenoval svet za splošno upravo in notranje zadeve občinskega ljudskega odbora Zagorja ob Savi se je v času kolesarske akcije pogostokrat shajala, komisijo so pa razširili, in sicer tako, da je sedaj v njej 11 članov.

Komisija je razdelila propagandni material po šolah, tovarnah, ustanovah in lokalih. Kupili so 6 pionirskih uniform. V njih so se pojavili prvič pionirji ob otvoritvi novega Delavskega doma.

Člani avto-moto društva so imeli po šolah na področju zagorske občine predavanja o cestnem prometu. Te dni so pa po šolah konzultacije o prometu. Najboljši učenci prejemajo ob konzultacijah značko in izkaznico.

Poudariti velja, da je akcija »Kolesar, na cesti nisi sam« tudi pri lastnikih dvokoles dosegla želen učinek. Kolesa so veliko bolje opremljena, v trgovinah v Zagorju pa je zmanjkalo zlasti dinam, zavor in odbojnih stekel, ki so jih kupovali lastniki dvokoles, da bi opremili kolesa. Prav tako se opaža tudi večja discipliniranost kolesarjev na cesti.

REPUBLIŠKA KOŠARKA

Proletarcu ne gre in ne gre

V soboto zvečer je bila v Zagorju ob Savi prvenstvena tekma II. republiške košarkarske lige. Kakor je bilo pričakovati, je Ilirija iz Ljubljane premagala domačega Proletarca s 41:30 (20:5). Tekma je imela dva različna polčasa, kakor kaže že sam rezultat tekme. Moštvo Proletarca je v drugem delu uredilo svoje vrste, prav bi pa bilo, če bi dalo vodstvo Proletarca več možnosti, da nastopajo na prvenstvenih tekmah mlajši igralci, ker kaže, da nekaterim standardnim igralcem ne gre in ne gre.

Lahko trdimo, da je imelo moštvo Proletarca lepo priložnost, da doma premaga moštvo Ilirije, ki je v vodstvu v drugi republiški košarkarski ligi. Malo zaradi nespretnosti, malo pa zaradi slabe taktike, ta možnost žal ni bila izkoriščena.

S porazom proti Iliriji je zagorski Proletarec zapravil priložnost, da se uvrsti nekje na sredini prvenstvene lestvice druge republiške košarkarske lige. Res škoda! (ma)

PODALJŠANJE KISOVŠKE SKAKALNICE

Pred kratkim so pričeli na kisovški skakalnici z zemeljskimi deli na zaletu, kajti želja je, povečati 30- metrsko skakalnico za 10 metrov. Kot smo zvedeli pri predsedniku društva tov. Emilu Ajtiču, imajo za letos v načrtu le zemeljska dela, naslednje leto pa zgraditev kovinske konstrukcije. Buldozer vsak dan pridno orje, saj je potrebno za nasip okrog 800 kub metrov zemlje. Uredili bodo tudi plaz, ki je ogrožal skakalnico. (rp)

REZERVIRANO ZA ŠPORT

Zasavski športni javnosti

(V ZVEZI Z ČLANKOM: ŠE ENKRAT »OB ROBU«, OBJAVLJENEM V 25. ŠTEVILKI ZASAVSKEGA TEDNIKA Z DNE 15. JUNIJA)

Sicer ne bi hoteli polemizirati z odborom NK Bratstvo iz Hrastnika, ki je poslalo v objavo omenjeni članek, ker se nam zdi, da so očividci te tekme v Zagorju ob Savi lahko videli, da so vse navedbe v pismu odbora NK Bratstvo iz Hrastnika izmišljene in neresnične (razen tiste, ki navaja, da je Mitić od Proletarca udaril Klenovška – in to po izzivanju).

Zdi se nam, da tako neodgovorno obveščanje zasavske športne javnosti, zasluži vso grajo. In sedaj k stvari:

Pred tekmo sta prispela v garderobe sodnik Goli iz Ljubljane in novo določeni službujoči delegat. Sodnik je v navzočnosti zastopnika NK Bratstva povedal, da je bil tovariš Janežič, ki bi moral soditi tekmo, določen, da sodi v Ljubljani finalno tekmo gluhih. Službujoči delegat pa se je istočasno izkazal s pooblastilom ljubljanske nogometne podzveze.

Res je sicer, da sodnik Goli ni sodil najbolje. Vendar se da to vse lepo urediti na fair način. Odbor NK Bratstvo navaja, da bi moral sodnik piskati enajstmetrovko v njihovo korist, ko je bil zrušen v kazenskem prostoru igralec Ocepek. Ne pristavljajo pa, da bi moral še prej isto storiti proti koncu tekme, ko je igralec Bratstva Groznik v kazenskem prostoru, potem ko v startu ni uspel dobiti žoge, dejansko knokavtiral napadalca Starca – in to namerno. Razumljivo je, da je ta nešportna poteza izzvala silno negodovanje prisotne publike. Res je, da sta ob tej priliki zletela v igrišče dva gledalca, vendar so jih reditelji odstranili z igrišča.

Kakor je navada po vsaki tekmi, je tudi tedaj del gledalcev šel na sredino igrišča. Ne zato – kakor navaja Bratstvo – da bi izzval pretep. V tej skupini ljudi, ki je šla na sredino igrišča je bilo tudi precej odbornikov domačega kluba in reditelja. No in kaj je bilo tam: igralci Bratstva po končani tekmi niso hoteli pozdraviti, niti niso hoteli dati sodnikom roke, sicer pa so hoteli sodniku Goliju – v posmeh – izročiti šopek velih rožl!! Gnečo na sredini igrišča so izkoristili igralci Bratstva in so poskušali dejansko napasti glavnega sodnika (to so preprečili odborniki Proletarca), službujočega delegata pa je v gneči brcnil v nogo Klenovšek od Bratstva.

Kljub temu, da so hoteli reditelji in odborniki Proletarca spraviti igralce Bratstva v slačilnice, ti niso hoteli iti, ampak so se prepirali s publiko, ki je bila na igrišču. Kaže, da so igralci Bratstva na vsak način hoteli izzvati incident, ki jim naj bi bil razlog, da bi se tekma v Zagorju razveljavila, kriva pa naj bi bila nedisciplinirana zagorska publika.

Čudno se nam pa zdi, da odbor NK Bratstvo v svojem odgovoru ni navedel še, da so zvečer igralci Bratstva pred križiščem Grčar v Zagorju, kjer so bili, pretepali zagorske pionirje, tako da so morali posredovati organi Ljudske milice.

Vsekakor nismo hoteli polemizirati z NK Bratstvo, ker so – kakor smo že poudarili – vse navedbe, razen ene v članku neresnične. Hoteli smo samo seznaniti zasavsko športno javnost z dogodki, ki so bili ob tekmi Bratstvo : Proletarec v Zagorju. Sodbo o tem, kdo je kriv, prepuščamo bralcem. V članku »Ob robu« in v tem sestavku so navedena resnična dejstva. Zaradi tega ostro obsojamo neodgovorno zavajanje zasavske športne javnosti.

Pisec članka in odbor NK Proletarca

Pripomba uredništva: s prednjo objavo zaključujemo polemiko obeh društev v našem listu ter predlagamo, da se o vprašanju, kdo ima prav in kdo ne, prizadeti pogovore na pristojnem mestu za take spore.

OB 70-LETNICI ZAGORSKEGA TVD PARTIZANA

Obširen program prireditev

Letos praznuje zagorsko telesno vzgojno društvo Partizan 70-letnico obstoja. V počastitev tega jubileja bo v Zagorju ob Savi od 25. junija do 9. avgusta vrsta športnih prireditev.

Za uvod v praznovanje bo v soboto, 25. junija ob 20. uri zvečer v veliki dvorani novega Delavskega doma telovadna akademija, ki jo pripravlja domači Partizan. Od 26. junija do 3. julija bodo na sporedu športna tekmovanja v počastitev rudarskega praznika — 3. julija in v počastitev prvoborca — športnika Slavka Pintarja — Robina. Sindikalne podružnice bodo tiste dni tekmovale v nogometu, kegljanju, šahu, streljanju in plavanju.

Zagorski Partizan bo pripravil v mesecu juliju štiri propagandne nastope v zagorski okolici, nadalje še odprto prvenstvo posameznikov v namiznem tenisu, razen tega pa bo pripravilo še medmestni dvoboj Zagorje : Maribor (ali Celje).

Izdelan je tudi okvirni program prireditve za 9. avgust — občinski praznik Zagorja. Razen nogometnega turnirja, na katerem naj bi sodelovali Rudar Trbovlje, Rudar Kočevje in dve moštvi zagorskega Proletarca so v programu še tekmovanja v odbojki, orientacijskem teku, košarki, štafetnem teku po zagorskih ulicah.

Hkrati bodo tudi tekmovanja med sindikati javnih uslužbencev občine Hrastnik, Trbovlje, Litija in Zagorje. Zagorsko planinsko društvo pa bo pripravilo tri množične izlete, dva v zasavske planinske postojanke, enega pa na Gorenjsko.

(ma)

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE IZ LJUBLJANE PREDLAGA UVEDBO ABONMAJSKIH PREDSTAV DRAME IN OPERE V TRBOVLJAH IN ZAGORJU

Slovensko narodno gledališče iz Ljubljane je v želji, da razširi okvir svoje dejavnosti, zlasti na industrijska področja, in tako približa svoje odrske umetniške stvaritve čim širšemu krogu neposrednih proizvajalcev, naslovilo na družbene organizacije in svetoma za prosveto in kulturo v Trbovljah in v Zagorju ob Savi pismo, v katerem predlaga uvedbo stalnih ali občasnih gostovanj, tako Drame in Opere Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane. Uprava Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane predvsem predlaga, da bi za gledališko sezono 1960/61 razpisali v Trbovljah in v Zagorju ob Savi abonma za 4 predstave Drame SNG in za 2 predstavi Opere SNG. Ker bi bili ti abonmaji namenjeni članom delovnih kolektivov, bi jih uprava SNG razpisala po znižanih cenah.

Uprava Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane pa v svojem pismu pripominja, da bi Drama SNG v primeru, da bi bilo zanimanje večje, gostovala še z izvenabonmajskimi predstavami. Predlagajo pa tudi posebno gostovanje Drame SNG z otroško predstavo »KEKEC IN MOJCA«, ki pride kot noviteta v repertoar Drame SNG v sezoni 1960/61.

Vsekakor velja pobudo in zamisli uprave Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane za uvedbo abonmajskih predstav v novih Delavskih domovih v Trbovljah in v Zagorju ob Savi pozdraviti, saj si zasavski delovni ljudje želijo kvalitetnih gostovanj osrednjega slovenskega gledališča. Upamo, da bo pobuda Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane v Trbovljah in v Zagorju ob Savi sprejeta in da bomo v sezoni 1960/61 že lahko gledali abonmajske predstave v obeh zasavskih kulturnih hišah.

(ma)

IZDAJATELJSKI SVET »ZASAVSKEGA TEDNIKA« V TRBOVLJAH

razpisuje

DELOVNO MESTO

novinarja – urednika

Pogoj: 8 razredov gimnazije ali temu ustrezna šolska izobrazba.

Prošnje sprejemamo do 1. julija 1960. Nastop službe možen takoj ali po dogovoru.

USTANOVNI OBČNI ZBOR KOŠARKARSKE SEKCIJE

ŠD Svoboda v Kisovcu

Kot vse kaže, ne bomo za košarkarsko igrišče v Kisovcu nad Zagorjem le rekli, da je dograjeno, marveč da se bo ta športna veja tudi v resnici uspešno razvila. To se je izkazalo na ustanovnem občnem zboru košarkarske sekcije prejšnjo nedeljo v Kisovškem smučarskem domu.

Občni zbor je začel predsednik iniciativnega odbora za gradnjo, tov. Jože Mars, in orisal delo tega odbora. Nato so po dnevnem redu izbrali tudi člane upravnega odbora in določili datum prve seje. Potek zbora se je nadalje omejil na diskusijo, ki je izčrpno reševala vsa vprašanja.

V imenu KK Proletarca z Zagorja je tov. Jože Košak izrekel pozdrave in obljubil vsestransko pomoč. Udeležence je pozdravil tudi predsednik občinske zveze za telesno vzgojo tov. Brane Vipotnik ter v svoji bogati in izpodbudni diskusiji poudaril med drugim: — Razveseljivo je, da so člani Proletarca pripravljeni pomagati, vendar morate počasi misliti tudi na lasten kader. Z ustanovitvijo osnovne šole za telesno vzgojo lahko vzgojite nekaj ljudi, ki bodo znali vse pridobljeno posredovati svojemu klubu. Prav tako bo organizirala razne tečaje za te ljudi tudi republiška zveza za telesno vzgojo. Začasno boste morali sami rešiti vprašanje zasilnih prostorov, toda upati je, da bo z dograditvijo športnega stadiona tudi to vprašanje rešeno. Tudi neko važno vprašanje — v športu nasploh — ne smete prezreti: to je disciplina, osnovna stvar pri delu. V predračunu pa naj odbor prikaže vse izdatke, ki jih sekcija predvideva, ker bo na tej podlagi SZDL lahko pravilno razdelila finančna sredstva. Prav gotovo bo pa občinska zveza pomagala pri nakupu najnujnejše opreme.

Diskusija je rešila tudi vprašanje razsvetljave igrišča in vodne napeljave. Ob predlogu, da se zgradi tudi odbojkarsko igrišče, so člani košarkarske sekcije soglasno sklenili, da ga grade do 9. avgusta t. l. in tako dostojno počaste občinski praznik. Nato so obljubili tudi pomoč pri izgradnji novega stadiona.

(rp)

GOSTOVANJE NEMŠKIH ROKOMETAŠEV V TRBOVLJAH

RUDAR : ROTALBEN (NEMČIJA) 12:9 (5:4)

Za mednarodno srečanje trboveljskih rokometašev je bilo izredno zanimanje, saj se je ob betonskem igrišču zbralo rekordno število gledalcev, ki so bili z igro domačih lahko kar zadovoljni. Ekipa Rotalbena (Zahodna Nemčija) se je predstavila kar s tremi reprezentanti (v velikem rokometu), toda izkazala sta se samo vratar ter izredno prodorni in ostri napadalec Klein. O tekmi pa lahko zapišemo v prvi vrsti to, da ljubitelji rokometne igre gotovo še niso videli tako ostre igre, kakršno so pokazali gostje. V začetku Rudarju ni kazalo najbolje, ker pač na takšno igro niso navajeni. Gostje so z odlično tehnično igro nevarno napadli, toda s streli preko cone niso uspevali, ker vratar Lopan ni dovolil gostom do uspeha. Obramba domačih pa se je potrudila in lahko rečemo, da so težko nalogo, kjer je bilo potrebno z veliko mero požrtvovalnosti in borbenostjo zadržati izredno ostre napade, prav dobro rešili. Tudi v napadu ni bilo drugače, toda bili so tehnično boljši in tako zasluženo zmagali. Dobro je sodil Mihajlović. – Gole so dosegli za domače: Ačkun 1, Škrinjar 4, Jekoš 1, Klančišar 2, Radej 4. Gostje pa so nastopili v naslednji postavi: Kneer, Maier, Frank 1, Pfundstein 1, Tretter 1, Klein H. 6, Klein 9, Lang in Molter.

V predtekmi so ženske RK Rudarja premagale sovrstnice Branika iz Maribora s 6:4 (3:1).

NOGOMETNI TURNIR PIONIRJEV

V sredo, 22. t. m. bo začetek letošnjega nogometnega turnirja pionirjev iz posameznih terenov. Ta dan bo tudi zaključek priglasitev moštev, ki bodo na tem turnirju tekmovali po enojnem točkovnem sistemu. Pravico do igranja imajo vsi pionirji, rojeni po 1. septembru 1944, ki še niso člani nogometne sekcije. Opremo bodo moštva dobila od ŠD Rudarja, najboljše moštvo pa bo ob zaključku nagrajeno z nogometno žogo. Upamo, da bo tudi letošnja izvirna zamisel o organizaciji tega tekmovanja uspela in da se bo k tekmovanju priglasilo dosti mladih moštev, katerim želimo veliko športne sreče in užitka.

OD SREDE DO SREDE

RADIO

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00 10.00 13.00, 15.00, 17.00 in 19.30 v radijskem dnevniku ter ob 22.00. »Kmetijske nasvete« vsak delavnik ob 12.15. Oddajo »Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo« ob ponedeljkih, četrtkih in sobotah ob 14.35, ob nedeljah pa ob 12.00 in 14.15. Oddajo »Dobro jutro, dragi poslušalci« (pester glasbeni spored) pa vsak delavnik od 5.00 do 7.00.

SREDA, 22. junija

8.05 Komorni zbor RTV p. v. Milka Škoberneta poje pesmi Johannesa Brahmsa; 8.20 Počitniško popotovanje od strani do strani; 8.35 Z glasbo čez kontinente; 10.10 Ciklus velikih simfonij; 11.00 Potpuri za zabavo; 11. 35 Arije iz Puccinijevih oper; 12.25 Harmonika in orglice; 12.40 Otroci pozdravljajo; 13.30 Pozdrav s Kosova in Metohije (šiptarske pesmi); 14.35 Od valčka do calypsa; 16.00 Novost na knjižni polici – Miško Kranjec: Nad hišo se ne kadi več; 16.20 Koncert po željah; 17.10 Deset minut iz naše beležnice – Po tujih revijah; 17.20 Parada plošč; 18.00 Kulturna kronika.

ČETRTEK, 23. junija

8.55 »Po preriji« cowboyske pesmi in melodije; 10.10 Osemdeset minut v svetu melodij; 11.30 Oddaja za cicibane; 12.00 Poslušajmo kmečko godbo; 12.25 Zabaven opoldanski spored; 13.30 Popularni italijanski napevi v izvedbi Mariborskega instr. ansambla p. v. Vlada Goloba; 16.00 Iz svetovne književnosti – A. Morisom: Rokoborba v Jago Courtu; 16.20 Na obisku pri čeških zabavnih ansamblih; 17.10 Turistična oddaja; 18.00 Iz Slovanskih oper; 18.30 Šport in športniki; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

PETEK, 24. junija

8.05 Arije iz Mozartovih oper; 8.20 Počitniško popotovanje od strani do strani; 9.00 Pesmi, ki so si osvojile Oscarja; 9.47 Zabavni orkester RTV Ljubljana; 10.10 Iz slovenske solistične glasbe; 10.40 V ritmu tanga; 11.35 Emil Adamič: Koroška suita; 12.00 »Dobra volja je najbolja«; 12.25 Pariz pleše; 12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja; 13.30 Melodije po vašem okusu; 15.40 Poje ženski zbor Slovenske filharmonije; 16.00 Humoreska tega tedna – H. Karel Polaček: Veseli dogodek; 16.20 Parada plošč; 18.00 Zabavni orkester Andre Kostelanetz; 18.15 Pevski kvintet »Jubilee Singers« (črnske duhovne pesmi); 20.00 Godalni orkester Lou Stein; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.15 Od comba do big banda.

SOBOTA, 25. junija

8.05 Pod južnim soncem; 8.20 Pionirski tednik; 9.15 S sprejemnikom na dopust (spored zabavnih zvokov); 10,10 S koncertnih odrov in iz opernih gledališč; 11.30 Družina in dom – asist. dr. Kocijančič: Dojenčki poleti; 11.40 Tri skladbe za velike zabavne orkestre; 12.00 Kvintet Niko Stritof; 12.25 Zabaven opoldanski spored; 13.50 Od arije do arije; 15.40 Dve orkestralni rapsodiji; 16.00 Na platnu smo videli; 16.20 Filmski igralci pojo; 17.10 Parada plošč; 18.00 Poje mešani zbor France Prešeren iz Kranja p. v. Petra Liparja; 18.45 Okno v svet; 20.00 »Pri ljubci na Potokih«... Narodne in domače viže; 20.20 Sobotni mozaik.

NEDELJA, 26. junija

8.00 Mladinska radijska igra: Deček v avtu; 8.35 Sopranistka Zlata Gašperšič poje mladim poslušalcem; 10.00 Še pomnite, tovariši...; 10.30 Iz domače skrinje; 13.45 Koncert pri vas doma; 16.00 Vrni se v Sorento; 16.20 Za prijetno razpoloženje; 16.40 V plesu z orkestrom Max Greger; 17.00 Sto dvajset minut športa in glasbe; 20.05 Izberite melodijo tedna; 22.15 Ples ob radijskem sprejemniku; 23.10 Koktajl pred polnočjo; 23.50 Prijeten počitek!

PONEDELJEK, 27. junija

8.05 Majhen kabaret s pianistom Charliem Mc Kenziem; 8.20 Počitniško popotovanje od strani do strani ; 8.35 Raymond Girerd poje ob spremljavi ansambla Felic King; 9.00 Glasbeno popotovanje skozi dežele in stoletja; 10.10 S sprejemnikom na dopust (Spored zabavnih zvokov); 11.15 Naš podlistek – J. Griffin: Tvoj črni brat; 11.35 Nekaj klavirskih skladb J. Brahmsa; 12.00 Veseli hribovci in Darinka Rešek z narodnimi napevi (pevko spremlja Avgust Stanko); 12.25 Zabaven opoldanski spored; 15.40 »Rdeči nagelj«...; 16.00 Naši popotniki na tujem; 16.20 Zabaval vas bo orkester Eddie Barclay; 16.40 Slovenski samospevi; 17.10 Soferjem na pot!; 18.00 Operne melodije; 18.40 S knjižnega trga; 20.00 Sprehod po Parizu z Line Renaud; 20.42 Deset minut z ansamblom Steve Allen.

TOREK, 28. junija

8.05 Jutranji spored solistične glasbe; 8.30 Operetni zvoki; 10.10 Izberite melodijo tedna!; 11.05 Z lokom po strunah; 11.30 Oddaja za otroke; 12.00 Iz gorenjskih folklornih zapiskov Tončke Maroltove; 12.25 Pet pevcev – pet popevk; 13.30 Štirideset minut z našimi opernimi pevci; 15.40 Lepe melodije z orkestrom Steve Allen; 16.00 Listi iz domače književnosti – Saša Vegri: Pesmi; 16.20 Predstavljamo vam znamenite orkestre; 17.20 Parada plošč; 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 18.15 v tričetrtinskem taktu; 18.50 Človek in zdravje – dr. Bogdan Tekavčič: Kako dela posvetovalnica za zakonce v ZDA.

POROKE

Brežice: Porok ni bilo.

Trbovlje: Anton Cesar, tesar iz Trbovelj in Terezija Češek, gosp. pom. iz Orešja – Sevnica; Janez Starc, delavec iz Trbovelj in Marija Jurgan, delavka iz Trbovelj; Franc Stošicki, delavec iz Trbovelj in Nada Matko, delavka iz Trbovelj.

SMRTI

Brežice: Alojzija Poček, gospodinja iz Brezine 33, stara 62 let; Martin Molan, kmetovalec iz Bukoška 36, star 61 let; Marija Tomše, gospodinja iz Vel. Malence 21, stara 64 let; Margareta Horvatič, druž. upok. iz Prudnic 6, LRH, stara 70 let; Jože Balon, poljedelec iz Župelevca 47, star 66 let; dr. Zdolšek Josip, odvetnik iz Brežic, star 72 let; Vinko Germovšek, oseb. upok. iz Zakota 11, star 83 let; Ana Kolar, druž. upok. iz Cerine 17, stara 72 let; Marija Hlastan, gospodinja iz Metnega vrha 8, stara 76 let.

Trbovlje: Martin Naroglav, upokojenec, star 62 let iz Radeč; Karel Rozina, star 54 let iz Trbovelj; Angela Jankovič, roj. Grivec, stara 5 let; Ivan Ferlič iz Trbovelj, star 50 let; Katarina Lukač, roj. Fric, stara 69 let iz Zagorja.

ROJSTVA

Brežice: Ana Stefanič, Rada, sina; Amalija Kerin, Veliki Podlog Številka 27, dvojčka – sina; Frančiška Urbanč, Gorica 6, hčerko; Amalija Krevelj, Senovo 181, sina; Marija Unetič, Bušeča vas 25, sina; Josip Harapin, Klanjačko Turnišče 17, sina; Antonija Gorza, Videm-Krško, hčerko; Veronika Glogušek, Gaberje 18, hčerko; Marija Koleš, Bratovski vrh 31, hčerko; Antonija Gašparin, Mostec 19, hčerko; Ana Tomše, Kraška vas 7, hčerko; Julijana Božič, Ardro 28, sina; Gizela Jazbinšek, Jablana 10, hčerko; Erija Vinter, Videm-Krško, sina; Jožica Pegam, Osredek 1, sina; Ankica Kralj, Radakovo, LRH, hčerko; Dubravka Jakovina, Ključ, LRH, hčerko; Lovrencija Greg, Stara vas ob Sotli, hčerko; Terezija Grmovšek, Podgorje 53, hčerko; Zorica Bogovič, Prosinec 21, LRH, hčerko; Ana Drnač, Ljubljana, sina; Viktorija Vovk, Obrežje 5, sina; Marija Kvartuh, Loče 9, hčerko.

Trbovlje: Eva Dolanc, Zagorje, sina; Draga Šikovec, Zagorje, sina; Kristina Kovačič, Radeče, sina; Justina Oblak, Trbovlje, hčerko; Erika Gačnik, Trbovlje, sina; Silva Koritnik, Trbovlje, sina; Karolina Grlica, Hrastnik, hčerko; Rozalija Završnik, Trbovlje, sina; Justina Rozina, Trbovlje, sina; Marija Doler iz Miklavža - Zalec, sina; Leopoldina Blažič, Trbovlje, hčerko.

RAZPIS ZA VPIS V I. LETNIK IKŠ

Razpisna komisija industrijske kovinarske šole pri Strojni tovarni Trbovlje objavlja natečaj za vpis v šolskem letu 1960/61 učencev v I. letnik. Šola bo sprejela 60 učencev v I. letnik.

Pogoji: kandidat mora izpolnjevati spodaj navedene splošne in posebne pogoje in sicer:

a) splošni pogoji: dokončana osemletka.
b) starost največ 17 let.

Posebni pogoji:

a) kandidat mora imeti veselje do kovinske stroke;
b) biti mora duševno in telesno sposoben za izbrani poklic;
c) pripravljenost, da se zaposli po končanem šolanju v Strojni tovarni Trbovlje vsaj 3 leta.

Kandidat mora pri vpisu predložiti naslednje:

a) lastnoročno napisano prošnjo kolkovano s 50 din državne takse;
b) rojstni list;
c) zaključno šolsko spričevalo;
d) mnenje osnovne šole o sposobnostih in nagnjenjih kandidata;
e) potrdilo o premoženjskem stanju;
f) Zdravniško spričevalo, da je sposoben za poklic v kovinski stroki.

Vsi kandidati bodo opravljali sprejemne izpite iz slovenščine, matematike in psihološko praktične preizkušnje.

V času šolanja prejemajo učenci redne in izredne nagrade po učnem uspehu in sicer:

I. letnik od 2500 do 3500 din,
II. letnik od 3000 do 4400 din,
III. letnik od 3500 do 5400 din.

Sprejemni izpiti bodo:

1. iz strokovnega računstva in slovenščine 31. avgusta 1960 ob 7. uri na šoli;
2. iz psihološko praktične preizkušnje, dne 1. in 2. septembra 1960 ob 7. uri v šolski delavnici.

Pouk je teoretičen in praktičen ter traja 3 leta. Po uspešno končanem šolanju dobi absolvent naslov kvalificiranega delavca kovinske stroke.

Kandidat se lahko vpiše osebno ali pa pošlje prošnjo z vsemi navedenimi dokumenti po pošti. Nekolkovanih prošenj in prošenj brez navedenih potrebnih dokumentov ne bomo upoštevali in se smatrajo, kot da se kandidat ni vpisal.

Razen spredaj navedenih dokumentov je treba priložiti za otroke padlih borcev NOV potrdilo organizacije ZB NOV.

Redni vpis bo od 15. junija do 31. julija 1960, dodatni pa od 20. do 26. avgusta 1960.

Šola nima svojega internata in pridejo v poštev za vpis samo kandidati, ki imajo domačo oskrbo. Prednost pri vpisu z enakimi sprejemnimi pogoji imajo otroci padlih borcev NOV.

Vsa nadaljnja pojasnila v zvezi z vpisom ali šolanjem daje uprava šole Partizanska c. Trbovlje, telefon št. 80-213.

Ravnateljstvo.

PIONIRSKI KOTIČEK

REŠITEV MAGIČNEGA KVADRATA IZ 24. ŠTEVILKE

Pravilna rešitev nagradnega magičnega kvadrata, ki smo ga prinesli v 4. številki našega tednika, se glasi (vodoravno in navpično): 1. IBAR, 2. BALA, 3. ALEŠ, 4. RAŠA.

Žreb je prisodil tokrat nagrado za rešitev uganke Dragu LOGAJU, učencu 4. razreda osnovne šole na Mlinšah, Ravne št. 8, pošta Izlake nad Zagorjem ob Savi. Knjižno darilo mu bomo poslali po pošti.

UREDNIŠTVO

NOVA NAGRADNA UGANKA ZA PIONIRJE

Sedaj, ko ste spet končali šolsko leto, hitro rešite naslednjo šaljivo, a težko uganko:

KAJ IMAMO TAKO DOLGO,
DOKLER IŠČEMO,
KADAR PA NAJDEMO, NIMAMO?

Tudi za rešitev te uganke imamo pripravljeno za nagrado 1 lepo knjižno nagrado, ki jo bomo podelili po odločitvi žreba.

Ko nam boste pisali, ne pozabite navesti razen svojega imena in priimka še razred šole, ki ste ga obiskovali zadnje šolsko leto, nadalje pošto in kraj, kjer ste doma.

Želimo vam obilo sreče pri rešitvi naše današnje uganke, ki pravzaprav niti ni tako težka, želimo pa prav tako vsem našim pionirjem in pionirkam, da bi se naveselili šolskih počitnic in se v jeseni spet resno pripravili na novo učenje z zavestjo, čim več kdo zna, tem več v življenju velja!

UREDNIŠTVO

KINO

KINO »DELAVSKI DOM« V TRBOVLJAH: 22. junija amer. barv. film »PERI«; 23.–27. junija amer. barv. film »NAJVEČJA PREDSTAVA NA SVETU«; 28.–30. junija amer. barv. cinem. film »PRINC IN IGRALKA«.

KINO »SVOBODA«, TRBOVLJE II: 22. in 23. junija nemški film »NEDOKONČANA ZGODBA«; 25.–27. junija ital. film »NEZVESTE«; 28. do 30. junija jug. film »DEVETI KROG«. Predstave ob 18. in 20. uri.

KINO SVOBODA - ZASAVJE V TRBOVLJAH: 25. in 26. junija amer. film »NA DIVJEM ZAPADU«; 2.–4. julija amer. film »NE KOT TUJEC«. Predstave: sobota in nedelja ob 17. do 19,15, ponedeljek samo ob 17., za mladino v nedeljo ob 15. uri.

KINO »SVOBODA II«, HRASTNIK: 22. in 23. junija amer. barv. film »ZAKON DIVJINE«; 24. junija amer. barv. cinem. film »MISTER ROBERTS«; 25.–27. junija ruski barv. cinem. film »KAPETANOVA HČI«.

OBVESTILA

Avto-moto društvo Trbovlje bo priredilo amaterski tečaj za motorna vozila A in B kategorije.

Priglasitve sprejemamo v društveni pisarni med uradnimi urami do sobote dne 2. julija 1960.

A. M. D. Trbovlje

Obveščamo vse kandidate, ki žele napraviti pomočniški izpit, da naj vlagajo pismene prošnje s prilogami za opravljanje izpitov na Pomočniško izpitno komisijo pri Okrajni obrtni zbornici Novo mesto do 15. JULIJA 1960, in ne več na izpostavo zbornice v Krškem oziroma v Črnomlju, ker sta izpostavi opuščeni.

Okrajna obrtna zbornica
NOVO MESTO

RUDAR : MOSTE (LJUBLJANA) 62:44 (33:19)

Zadnja tekma v letošnjem spomladanskem delu ni izpolnila pričakovanj. Nasprotnik je bil tokrat novinec v tej konkurenci, ki pa je s svojim debutom pod Rudarjevimi koši in s svojo požrtvovalnostjo dokazal, da upravičeno sodi med povprečne košarkarske ekipe v Sloveniji. Razen tega pa mlado moštvo odlikuje tudi prisebnost, saj je nekaj napak domače obrambe dokaj spretno izkoristilo, prav tako pa bilo uspešno v obrambi. Domači so tu in tam zaigrali zadovoljivo ter pokazali tudi nekaj lepih in uspelih akcij. Žal pa so vmes zaigrali presenetljivo ležerno, tako da gledalci gotovo niso bili zadovoljni. Sicer pa je na igrišču že zaradi zamude (tekma se je namesto ob 20 pričela ob 20.38) vladalo precej hladno vzdušje tako med gledalci kakor tudi med igralci, kjer so zlasti domači s svojo igro temu večernemu dogodku dali domala »počitniško« obeležje. – Sodnika Lavrič in Kune nista imela težjega dela. – Koše so dosegli: Plešnar 12, Jernejčič 11, Lesjak 4, Umek 3, Turk I. 4, Turk II 10 za goste, za domače pa Virt 9, Otopal 4, Ščurk 15, Velkovrh 2, Tavzelj 6, Poličnik 12, Piki 16, Pintar 4.

Tomove pigode

RIŠE: Milan Batista

MARK TWAIN »DOGODIVŠČINE TOMA SAVERA«

Priredil: Ivan Abram

49. — »Zdravo, Huckleberry!« ga je pozdravil Tom. Prav zato, ker je bil ta deček nečislan v njihovem mestecu, je Toma še bolj mikalo, da bi se družil z njim. Finnov klobuk je bil ogromna razvalina s širokimi krajci. Kadar je nosil suknjo, mu je le-ta visela skoraj do pet in vrsta gumbov je bila dalečo spodaj. Resaste hlače so drsale po prahu, če niso bile podvihane. Finu se je klatil zdaj tu, zdaj tam, kakor ga je bilo pač volja.

50. — Finn je imel v rokah majhno škatlico. Tom ga je radovedno vprašal: »Povej, Huck, kaj imaš tam?« — »Nič, samo klôp je!« — »Kje si ga dobil?« — »Tam v gozdu.« — »Koliko hočeš zanj?« — »Nisem imel namena ga prodati,« je malomarno odvrnil. Tom pa je le silil in silil vanj: »Poslušaj, Huck, dam ti svoj zob za klôpa!« — »Pokaži ga!« — Tom je privlekel na dan papir, v katerem je bil zavit zob. Finn ga je skrbno razvil in pozorno ogledoval...

51. — »Je zob pristen?« je vprašal nezaupljivi Finn. Da bi Tom kar najbolj prepričljivo odgovoril, je privzdignil zgornjo ustnico in pokazal luknjo, kjer je bil zjutraj še zob. »Dobro,« je dejal Finn, »pa narediva kupčijo.« Tom je zapri klôpa v škatlico za vžigalice in dečka sta se ločila prepričana, da je vsak od njiju bogatejši kot poprej. Nato je Tom odhitel v šolo...

52. — Ko je stopil v razred, je smuknil v klop. Enakomerno in dolgočasno mrmranje učečih se otrok je uspavalo učitelja. Toda Tomov prihod ga je predramil: »Thomas Sawyer!« ga je poklical učitelj. Nič kaj dobrega ni kazalo, saj je Tom vedel, kaj to pomeni, če učitelj izgovori njegovo polno ime. — »Prosim, gospod!« — »Zakaj si pa zopet zamudil, ‚gospod' Thomas?« — Tom bi se bil skoraj že zlagal, ko je v hipu zagledal v tretji klopi svojo simpatijo.

Od tehnike okužen človek

(OSNUTEK HUMORESKE)

Pred lokalom so stali trije (dokler se jim ni pridružil še četrti, ki pa je kmalu spet nadaljeval pot) avtomobili. Ne bom rekel, da je bil eden izmed njih toliko opevani in zaželeni »fičo«, ker mi je prav zaradi svoje popularnosti postal neznansko zoprn. Torej o »fiču« ne govorim rad (verjetno tudi zato ne, ker ga nimam), zato prehajam takoj na glavno temo. Tudi o tej stvari ne bi pisal, ker se bo najbrž zdela komu nepomembna ali pa iz trte izvita, vendar mi ne da miru. Mogoče si bom kdaj očital, da sem tole napisal (tudi če ne bi napisal, bi si verjetno), toda to prepustimo času (kakor konferenco Velikih štirih).

Torej k stvari.

Med temi tremi, oziroma štirimi, oziroma spet tremi (itd). avtomobili je stal tudi ponosen, svetlikajoč in lesketajoč se črn Opel-Record. Saj ga ne bi poznal, če na njem ne bi bilo napisano, ker meni se zdi, da je avto podoben avtu kot jabolko jabolku, če že ne jajce jajcu. Kadar pa to misel izrečem v družbi, me kdo takoj pouči, da je med avtomobili vsaj tolikšna razlika kot med bučami in suhimi hruškami. Jaz ločim le avtobus od osebnega vozila, tovornjaki pa so tako kamioni in v tej razpravi, v oklepajih, ne pridejo v poštev. V spoznavanju avtomobilov sem torej pravi laik. V šoli so me naučili, kdo je Kautsky in kdo Heckel, vem za Janeza Svetokriškega in očeta Rogerija, vem za Rt dobre nade in za Pitagorov izrek ter še za vse domače važne (ali ne važne) stvari in reči, ter vse to v družbi in debati prav koristno uporabljam — čeprav je to zelo redko — kadar pa steče beseda o avtomobilih, izpadem vedno kot butec na kvadrat, nemogoč človek, pravijo, človek z inteligenčnim kvocientom 20, čeprav normalni po trditvi Lentovega Lenča znaša 100.

Torej pri lesketajočem se Opel-Recordu smo. Prvi vtis, ki ga je name napravil — in ta je včasih zelo važen — je bil podoben tistemu, ki ga naredi moški v smokingu na otvoritev delavskega doma. Eleganca višje vrste, brezpogojno ogledalo ali vsaj pogleda vredna. Pokukal sem v notranjost prepričan, da bom v njem odkril U-2. V njem je ležalo nekaj časnikov, vžigalice, dve pomaranči (kakršne imamo v izložbah in nikoli v trgovinah), na zadnjem sedežu pa aktovka, nylon plašč asfaltne barve in — saj nisem verjel svojim očem! Kaj takega v avtomobilu, saj je to naravnost kontradiktorno, nepopisno in neverjetno! Da, ležala je prava, pravcata knjiga... V mehko rjavo usnje vezana knjiga.

Da, sem rekel. Spet prihaja doba knjig in literature, ki jo nekateri že dalj časa prerokujejo. Tu sem imel jasen dokaz in bil sem resnično srečen in začuden. Mojemu začudenju se je pa kmalu pridružila neznanska radovednost.

Katera knjiga naj bi to bila? Ležala je na zadnjem sedežu z obrazom navzdol in hrbtom nazaj spokojno in mirno. S silo svojih misli in oči sem jo poskušal obrniti, a ni in ni šlo. (Čeprav je ženskega spola.) Pa sem njeno velikost in debelino začel primerjati s knjigami, ki so izšle v zadnjem času. (Človek, ki ima najnovejši avtomobil, bere tudi najnovejše knjige, sem mislil.)

Moje ugibanje je bilo toliko težje, ker poznam največ le kartonirane ali v platno vezane izdaje. Našteval sem: Thomas Mann: Čarobna gora? Ne! V dveh delih je. Nürnberški proces? Nisem še videl v usnje vezane. G. Lukacs: Razkroj razuma? Malo verjetno, drugačna vezava. W. S. Maugham: Človeške vezi? Je zajetnejša. T. Plievir: Berlin? Velikost ne ustreza. R. Colaković: Hiša žalosti? Je manjša. Matej Bor: Sled naših senc? Poezije v avtomobilu! Sem ob pamet! E. Kardelj: Problemi socialistične politike na vasi? J. Goričar: Sociologija? Kdo ve!

Po vsej verjetnosti bo tuja; tuj avtomobil, tuj plašč, tuje pomaranče in zakaj ne bi še knjiga bila tuja!

Ne, ne morem vam popisati svojih muk ob tem trudapolnem razmišljanju. Dale bi se verjetno primerjati le z mukami Šentflorijancev ob pogledu na pohujšljivo »Cinto«. Moji živci so bili napeti kot vrvi pri žerjavu, kadar vzdiguje izredno težko breme, in bil sem skoraj na kraju svojih moči. To še toliko bolj, ker bi moral na osnovi tega dogodka spremeniti svoje poglede na tehniko in od tehnike okužene ljudi. Hodil sem okoli avtomobila kot mačka okoli vroče ARGO juhe in trpel, neznansko trpel kot sveti Lovrenc.

Iz sosednje hiše je donela arija. Moja teta, ki jih ima že okoli petinosemdeset (natančne številke noče povedati, ker pravi, da je to skrivnost kot pri Avi Gardner), pravi, da se pevke takrat po »stopnicah« vozijo, ko pojo arije. Tako misli verjetno zaradi tresenja glasu. V teh besedah moje tete je nekaj zlobe, a kdo bi ji zameril pri taki častitljivi starosti! Pravi, da so ji najbolj všeč tiste arije, ki jih poje Caterina Valente. Zadnji čas se navdušuje tudi za arije Pola Anke. Najbrž zato, ker ne ve, da je moški. O tem sva se že precej pričkala, a ona vztraja pri tem, da je Anka prav gotovo žensko ime in še slovensko povrhu! Moja trditev, da je Pol ime, je tako daleč od njenega prepričanja, kot je daleč neki nebotičnik do dograditve. Mislil sem namreč povedati, da moja teta sploh ne razločuje arije od popevke, kot jaz ne ločim ameriškega fiata od italijanskega folksvagna. Bojim se, da moji potomci ne bodo razločevali dvorane od gozda. (Oprostite, to je bil le kratek sprehod v čudoviti svet moje tete.)

Iz lokala je stopil mlad gospod (obleka je bila iz tujega blaga), odprl je vrata avtomobila, poiskal nalivno pero, vzel tisto skrivnostno knjigo v roke (meni se je zameglilo pred očmi!), listal, listal in si zapisal v lepo usnje vezan koledar — telefonsko številko...

Nadaljeval sem pozabljeno pot in bil celo nekoliko vesel, ker moje mnenje o od tehnike okuženih ljudi ni šlo v »franže«.

d. e.

PRIZOR IZ JUGOSLOVANSKEGA FILMA »DEVETI KROG«, KI BO NA SPOREDU V KINU SVOBODE TRBOVLJE II OD 28. DO 30. JUNIJA

O REKAH, SLAPOVIH IN JEZERIH

Reka z najkrajšim imenom na svetu je — reka E. Teče v gorah Monadhliad na Škotskem.

Največje rečno ustje na svetu je ustje Amazonke, ki se izliva v Atlantski ocean. Amazonka izliva vsako sekundo v morje nad 100.000 kubičnih metrov vode!

Najvišji slap na svetu je Angleški slap na reki Caroni v Venezueli. Voda pada tam 1070 metrov globoko, pri čemer pada eden od njegovih curkov več kot 800 m globoko, ne da bi pri tem kjerkoli zadel ob skalno steno!

Najgloblje jezero na svetu je Bajkalsko jezero v srednji Sibiriji; na najgloblje mestu je globoko 1800 metrov.

Tedenska kronika

Ker v zadnji nam številki
kroniko odnesel je tiskarski škrat,
moramo jo danes pač za tedna dva podat'.
Dež kot sred' aprila
je v teh štirinajstih dneh
kopalcem štrene mešal,
a proti koncu je opešal,
in sonce je oblast prevzelo,
da obilo je kopalcev in planincev
nedeljo prav prijetno preživelo.
Vsega za razvedrilo je bilo zares,
mladini preskrbeli so za ples,
a starejšim za poslastek
ribiči so na zabavi,
rib in ribic ves prirastek
iz potoka scvrli in prodali.
Škoda le, da so brez luči
in zavolj neurja
rajati prezgodaj prenehali.
Lovec nek' dejal je z ironijo,
da zato, ker plen z elektriko lovijo.
V kinu filmov so nam kup vrteli,
v gledališču pa so ob zaključku abonmaja
Celjani s »Čajnico na Okinawi«
lep aplavz poželi,
le pri razdelitvi cvetja
ni vešč bil darovatelj »štetja«.
Še z Lucijo Lamermoorsko
je gostovala Opera z Ljubljane
in je lep vtis napravila
na poslušalce zbrane.
Zabavni naš orkester in godba na pihala
sta v Topolščici in Soštanju
s koncertom gostovala.
V kolikor je bila bolj skromna udeležba,
je bila itimnejša postrežba.
Še šport na kratko naj omenim:
rokometaši v zadnjem kolu
Krim so položili,
razen tega v meddržavnem
srečanju so Rodalbenovce nabili.
Košarkaši tekmo s Slovanom
so baje zavolj zapisnika zgubili,
z Mostami pa gladko zmago so slavili.
Le žogobrc je dve nedelji miroval
in se je brez skrbi enkrat
še kam drugam podal,
brez kritike in komentarja
v škodo ali v korist Rudarja.

Pif

ŽIVLJENJE NA VENERI?

Sovjetski znanstvenik Nikolaj Barbašov pravi, da ima planet Venera ocean ter začetke nekakšne oblike življenja. Na Veneri so štiri letne dobe, prav tako kot na Zemlji. (Članek sovjetskega znanstvenika je bil objavljen v tehnološkem časopisu za mladino.)

ČEHI NAŠLI 25 MILIJONOV LET STARO ŽELVO

Češki geologi so našli pri mestu Uzvina fosil 25 milijonov let stare želve. Želva je popolnoma ohranjena, čeprav je ležala v zemlji od predzgodovinskih časov.

AVTOMATIČNA JEKLARNA V CHICAGU

Družba US Steel je pred kratkim razkazala svojo najnovejšo valjarno za jeklene izdelke. Tovarna bo delala skoro docela brez delavcev, torej avtomatično. Družba meni, da bo tovarna začela z delom konec poletja. S tem bo družba povečala svojo proizvodnjo za 40 odstotkov.

POGUMNO NAPREJ — PREKO M ORSKIH VALOV

FRANCOSKI KOLONIALNI TEROR NE POZNA MEJA

Strahovito mučenje nedolžne alžirske borke Džamile Bupaš

ALŽIRIJA — NESREČNA DEŽELA BREZ ZAKONOV — ČUDNO IZGINJANJE JETNIKOV IZ ZAPOROV

V »Le Mondu« je s podpisom pisateljice Simone de Beauvoir objavljen članek z naslovom »Za Džamilo Bupaš«, ki govori o tragični usodi mlade Alžirke, katero so francoski kolonizatorji strahovito mučili. Simone de Beauvoir zahteva pravico za Džamilo Bupaš in kazen za njene mučitelje.

Grozno je to, kar je morala prestati Džamila Bupaš. Pet dni potem ko je Simone de Beauvoir objavila podatke o mladi Alžirki, je »Le Monde«, katerega razširjenje je bilo v Alžiriji zaradi njegovih člankov prepovedano, objavil celo stran pričevanja o primeru Mauricea Audina, ki je bil mučen in ubit v Alžiriji. Iz vsega tega pričevanja se jasno vidi, da mučenje v Alžiru ni slučajen in niti redek pojav:

»Poznam — piše znani francoski etnolog Germaine Tillion — določeno število oseb, ki so v čudnih okoliščinah izginile iz zaporov...«

Tudi Audin je izginil na tak čuden način. Mladi profesor je bil že mrtev, ko so uprizorili izmišljeni »beg«, da bi prikrili resnico.

Ko so bili mučeni oče, brat in zet Džamile Bupaš, je stari Abdelaziz Bupaš ogorčeno in naivno zakričal mučiteljem: »Toda de Gaulle je mučenje prepovedal!«

»De Gaulle naj ukazuje doma, tukaj smo gospodarji mi,« je odgovoril kapetan, ki je vodil »operacijo«.

Simone de Beauvoir, ki v svojem članku citira to podrobnost, pravi, da je kapetan izrekel tudi druge zelo prostaške izraze, ki jih ne more navajati.

Kdo potemtakem dela zakone in kdo ukazuje v tej nesrečni deželi, prepleteni s stotinami z žico ograjenih taborišč, v katerih vladajo po pisanju francoskih listov, skoraj en milijon ljudi? Taborišč, v katerih vladajo takšni pogoji, da se celo reporter vladnega desničarskega »Figaro« ni mogel izogniti protestni obtožbi.

Prva Džamila je bila Džamila Buhired. Sodelovala je v akciji, ko ji je bilo 17 let, in že tedaj ko se življenje šele začenja, je zrla v oči mučiteljem. Danes je v ječi v nekem taborišču.

Druga je Džamila Bupaš. Vse se zdi, da ni storila tega, kar ji očitajo. Obtožujejo jo za atentat. Septembra 1959 so v neki alžirski pivnici našli bombo. Džamila Bupaš je bila brez vsakršnega dokaza aretirana februarja letos. Seveda je zanikala, da bi poskušala izvršiti atentat. (Celo vsak sodni zapisnikar ve, da organizirani član PLN v preiskavi ali pred sodiščem nikoli ne zanika svoje udeležbe v akciji; ni bilo še primera, da bi se nekdo skušal »izvleči«, ni bilo še primera, da Alžirec ne bi s ponosom prevzel nase odgovornosti.) Zakaj so preiskovalci hoteli, da pada krivda prav na Džamilo Bupaš? Kdo more to vedeti? Germaine Tillion govori o nekem nedolžnem mladeniču Alžircu, ki je na »čuden« način izginil iz zapora. Mučen je bil samo zaradi tega, ker je njegova družina pred časom vložila na sodišču tožbo zaradi preganjanja.

Toda ne glede na to je bilo odločeno, da se krivda za atentat pripiše Džamili Bupaš, in mlado dekle je moralo priznati. Nato je priznala tudi, kar je pretrpela v zaporu. Potem pa je morala seveda vse to preklicati.

Džamila Bupaš ne prosi milosti. Zahteva le pravično preiskavo. Toda mar je taka preiskava možna? Primer Džamile Bupaš se tiče vseh nas, Francozov, pravi Simone de Beauvoir. Javnost mora izvajati pritisk na vlado, da zahteva odložitev procesa proti Džamili, ki je najavljen za 17. junij, izvedbo preiskave, ki jo zahteva, varno zaščito svoje družine in njenih prijateljev, za krvnike pa strogost zakona.

Zakaj se tiče to vseh Francozov? Simone de Beauvoir odgovarja na to vprašanje v svojem članku:

»Najbolj škandalozno v škandalu je prav to, da se človek na njega navadi...«

Naročajte se na »Zasavski tednik«

HUMOR

NA CARINI

— Ali imate kaj za carino?

— Nič, vse je zame in za mojo ženo.

NI ZATISNILA OČESA

— Sram te bodi, zdaj prideš domov! Jaz pa vso noč nisem mogla zatisniti očesa... — se jezi žena nad pijancem.

— Pomiri se, dragica, jaz ga tudi nisem zatisnil.

ZRNO MODROSTI

Da bi norec napravil kaj pametnega, ne pričakuje nihče, pač pa vsi komaj čakamo, da bo pameten človek napravil kakšno oslarijo.

IZBIRA POKLICA

— Kaj pa bo vaš sin, ko doraste? Za kaj kaže največ veselja?

— Sem dejal, da bi ga dal za učitelja. Pravi, da ima največ veselja s počitnicami.

SELITEV DUŠ

— Ali ti verjameš v selitev duš?

— Seveda verjamem! Imeli smo knjigovodjo, ki jo je pobrisal z denarjem.

— Pa kaj ima to opraviti s selitvijo duš?

— Bil je duša podjetja.

ZNAK STAROSTI

— Pravite, da vas boli desna rama? Ja, dragi prijatelj, to je znak starosti!

— Kako to, gospod doktor? Moja leva rama je prav toliko stara, pa me ne boli.

NE ZAUPATA SI

Dva trgovska partnerja sta šla na kosilo v restavracijo. Kar se eden spomni, da je pozabil zakleniti blagajno.

— O, nič zato — pravi partner — saj sva oba tukaj.

PRI OPTIKU

— Rad bi kupil očala.

— Kakšna — kratkovidna ali daljnovidna?

— Ne vem, takšna pač, da bom skozi videl.

ROMAN V NADALJEVANJIH

Skrivnost dveh bratov

31

»Da poznate, Mr. Alford?«

»Da. To je bodalo, ki je bilo nekoč last Huberta pl. Redrutha, Črnega opata.«

Puttlerjeva brada se je zganila.

»Kje je bilo bodalo shranjeno?«

»Zadnjikrat sem videl to bodalo viseti v veži hiše Arthurja Gineja.«

41.

»Stvar je postajala vedno skrivnostnejša!« je komentiral Puttler.

»Mr. Alford...! Mr. Alford!« je klical neki vznemirjen glas. Ko se je Dick obrnil, je videl ob vratih starega hišnega služabnika, ki ni bil več zaspan, ampak spet spočit, vendar bled v obraz.

»Kaj je, Glover?«

»Alice... naša strežnica... to neumno dekle mi je pravkar pripovedovalo... je jeclja! brez sape. »Dekle sedi v pisarni.«

Alford je odhitel v spremstvu Puttlerja, ne da bi vedel, zakaj gre, nazaj v hišo. V njegovi pisarni je sedela vsa zmedena mlada služkinja Alice. Bila je v spodnji srajci, povrh nje je pa imela neki moški plašč. Dolgi, razpuščeni lasje so ji viseli preko ramen.

»Ponovite sedaj pred gospodi, kar ste prej povedali meni,« ji je zaukazal stari služabnik, ki je tudi prisopihal za obema.

Trajalo je precej časa, preden je dekle obrazložilo čuden doživljaj, kateremu je bila priča ponoči. Ker jo je glava bolela, je Alice odšla nekaj minut pred enajsto uro k počitku. Kmalu je trdno zaspala, tako da kričanja ni slišala. Pač pa jo je pozneje — bilo je natanko četrt pred drugo uro ponoči — zbudil nek grozni trušč v hiši. Pod njo, v spalnici lorda Chelforda, je slišala žvenketanje kozarcev in ropotanje pohištva — kazalo je, da se je spodaj pod njeno sobo prerivalo in pretepalo več ljudi.

»Dalje, dalje, dekle!« je silil Alford, ki se ga je že loteval strah.

»Da, sir, da. Več ne vem povedati. Nisem se upala premakniti in tudi ne vstati iz strahu pred morilci. Potem sem se onesvestila«.

In že je bil Dick Alford zunaj na hodniku. Stekel je po stopnicah navzgor. Vrata bratove spalnice so bila zaklenjena. Trkal je, klical, razbijal je vratih... Vse tiho.

»Vlomite vrata!« je zavpil Puttler. Prinesli so sekiro.

Že po prvem udarcu je vložek v vratih popustil in se zlomil, tako da je Alford skozi odprtino lahko porinil roko in od znotraj odrinil zapah ključavnice.

V sobi je ležalo vse navzkriž. Miza je bila prevrnjena, cele baterije različnih medicinskih in drugih steklenic so ležale razbite po tleh, kjer je bila cela mlaka raznih zmešanih mikstur in tekočin. Ne daleč od tod so ležali razbiti ostanki dveh stolov. Blazine na postelji so bile razmetane. Zglavna blazina je bila še na svojem mestu, vendar okrvavljena. Krvavi madeži so bili tudi na rjuhi.

Alford je stekel k srednjemu oknu sobe, ki je bilo na široko odprto. Ko je pogledal venkaj, je opazil, da je bilo okrasno grmičevje pod oknom polomljeno, kakor da je nekaj težkega padlo nanj. Ne da bi pomišljal, se je Dick pognal skozi okno na vrt. Na okrasnem grmičevju je opazil sledove krvi... Ko je iskal dalje, je videl, da je okrvavljen tudi neki kamniti steber.

Kmalu je stal tudi Puttler zraven njega.

»Ta, druga nesreča se je zgodila, ko smo bili zunaj pri policiji v parku,« je pripomnil.

»Ko sem našel mrtveca, bi se moral brigati za brata!« si je očital Dick. Vsaj pred vrati njegove sobe bi moral biti na straži. Ubogi Harry!«

Šla sta dalje. Ko sta prišla na stezo, posuto s peskom, sta naletela na brazdo, ki jo zareže kak težak predmet, če ga vlečeš po tleh. Nekaj metrov dalje tudi te brazde ni bilo več na tleh.

Tekel je okrog srednjega trakta poslopja do sredine gradu in se ustavil pod oknom knjižnice. Neko okno je bilo odprto. Ko je odrinil na njem zaveso, je ugotovil, da je bil tudi v knjižnici nekdo ponoči: neki predal knjižnih polic je bil docela izpraznjen, predal Harryjeve pisalne mize je bil tudi vlomljen, na parketu je pa ležala prazna denarna kaseta...

Dick je tekel nazaj k Puttlerju, da ga obvesti o svojem odkritju. Oba sta več kot celo uro preiskovala celoten teren. Toda sledi, kam so neznanci vlekli Harryja, nista mogla odkriti.

Potrta in obupana sta se vračala v grad. Ko sta prispela do hiše, sta naletela na nekega radovednega reporterja, ki je ravnokar skočil iz svojega avtomobila.

42.

Mr. Gilder je tisto jutro vstal že ob šestih. Preživel je nemirno noč in bil vesel, da se je že začelo daniti. Ob osmih zjutraj je prispela pošta. Sam je odprl pismonoši, ki mu je izročil kakšnega pol ducata pisem. Odnesel jih je v svojo delovno sobo in jih naglo pregledal. Samo eno pismo je bilo opremljeno s pečatom kraja, ki si ga je želel, vendar na njem ni opazil naslova, ki bi ga napisala kakšna znana roka. Gilder je nervozno raztrgal pisemski ovitek in prebral nekaj vrstic, ki so bile napisane na listu:

»Če se ne bova več videla, najlepša hvala za Vašo prijaznost. Ne mislite kaj slabega o Vašem starem prijatelju.«

Thomasa torej ni bilo več v njegovi poletni hišici, ki mu jo je dal na razpolago kot skrivališče. Fabrian Gilder je slabe volje vrgel pismo v ogenj kamina in še enkrat odšel v vežo, da prestreže pismonošo, ki se je po stopnicah vračal iz višjih nadstropij.

»Je med pošto morda še kakšno drugo pismo zame?«

Pismonoša je skrbno pregledal vsebino svoje torbe.

»Ne, sir. Sicer pa pride pošta z dežele šele ob desetih dopoldne.«

Gilder je zaloputnil vrata in sedel k zajtrku. Ni mu dišal. Segel je po jutranjem časniku, ki je ležal zraven druge pošte na mizi. Ko ga je razgrnil, so mu oči obvisele na nekem članku, ki je nosil mastno tiskan naslov:

»Čudni dogodki na gradu, v katerem straši. — Telefonsko poročilo iz Chelfordburyja ob dveh ponoči.

Pojav Črnega opata, o čemer smo že pisali, je imel tragično posledico: ob enajstih zvečer je Mr. Richard Alford slišal neko vpitje v parku. Ko je iz hiše odhitel tjakaj, je našel na tleh nekega mrtvega človeka, oblečenega v meniško kuto. Na njegovem telesu ni bilo nič manj kot devet ran. Ko so mrtveca identificirali, so ugotovili, da gre za Thomasa Srečo, bivšega slugo grofa Chelforda.«

Gilder je bil ves prepaden, ko je prebral to novico. Časnik mu je zdrknil iz rok. Thomas!

Prva misel, ki se je porodila v njem, se je tikala njega samega: če doženejo, da se je Thomas zadržal v njegovi poletni hiši, bodo tudi njega zapletli v to afero! Zaslševali ga bod , klicali za pričo — in to v procesu, v katerem gre za umor! Preklinjal je mrtveca, ker je bil sam tako nespameten, da mu je nudil skrivališče. Gilder ni dvomil, da se je Thomas vrnil iz njegove hišice v Fossaway, da od tamkaj odnese še ostanek gotovine, ki jo je imel lord Chelford shranjeno v svoji miznici.

In potem...? Ali je Thomas že prej igral vlogo Črnega opata, ker je ta maska ustrezala njegovim nameram? Ali je v dogodku s Thomasom sploh iskati pojasnilo o pojavljanju strašila na gradu Chelford?

Kmalu pa se je Mr. Gilder od razmišljanja o tem neljubem dogodku povrnil k Leslie Gine. Z drugo pošto bo prav gotovo prejel tudi njeno pismo. Potem pa hoče biti velikodušen proti njej: nobenega barantanja, nobenih pridržkov, skratka nič — njena beseda, ki mu jo je dala, zadostuje! Že sinoči je napisal na Leslie Gine svoj odgovor, s katerim jo bo — saj je poznal ženske! — zadolžil in navezal nase.

Stopil je k mali, v steno vzidani blagajni, jo odprl in vzel iz nje pismo, da se še enkrat prepriča, kakšen vtis bo napravila na Leslie njegova velikodušna izjava.

(Dalje prihodnjič)